

Glemmeboken 1

Oude methodes om Noors te leren

commentaar en oefeningen Eddy Waumans

Inleiding

Een reisje "down memory lane": fragmenten uit zeven (heel) oude leerboeken Noors. We bespreken ze en kijken of er nog wat bruikbaar is en of sommige oefeningen aan de hedendaagse vereisten aangepast kunnen worden. De oplossingen voor die oefeningen staan achteraan.

Eddy Waumans

1. INTERMEDIATE NORWEGIAN

Intermediate Norwegian van Bjarne Berulfsen (die o.a. ook een Noors-Engels, een Engels-Noors en een Noors uitspraakwoordenboek samenstelde) werd in het midden van de jaren 70 van de vorige eeuw in de International Summer School van de Univeristy of Oslo gebruikt. Het was bedoeld voor het tweede jaar Noors. De twee doelstellingen van de cursus (die ook een taallabonazegcomponent had) waren praktisch Noors (onderwerpen zijn o.a. "I forretningen", "Pasienten hos legen", "Hva gjorde du i går?" en "Sport og friluftsliv") en informatie over Noorse gebruiken en situaties. In het fragment hieronder vraagt de klant bijvoorbeeld iets over "tredve" en "tretti" – wat op zijn minst enigszins gezocht overkomt.

Let er ook op dat in de tekst nog de beleefdheidsvormen "De" en "Dem" voorkomen, iets wat nu redelijk ouderwets overkomt. Ook hert stereotype van de te veel geld uitgevende vrouw ontbreekt niet – en de prijzen zijn natuurlijk niet meer van deze tijd!

(Kjøpmann Danielsen ekspederer fru Abbot.)

D: Vær så god frue. Kan jeg hjelpe Dem?

Fru A: Ja, jeg må ha en hel del ting i dag. For det første skal jeg ha en kilo sukker. Og hvordan er denne kaffen, er den dyrere enn den som jeg pleier å kjøpe?

D: Ja, den koster førti øre mer for kiloen, men den er også noe drøyere.

Fru A: Da skal jeg få en kvart kilo av den. Så vil jeg gjerne ha en kilo margarin. Hvordan er det merket?

D: Det er riktig godt. Og så kan jeg anbefale Dem å prøve denne typen også. Den selger vi mye av.

Fru A: La meg få en kilo av hver. Hvor mye koster geitosten?

D: Denne osten, som kommer fra Misvær, er den som vi selger mest av for tiden. Dette stykket, som ligger her, kommer på vel åtte kroner. Her er et mindre, og billigere, kr. 6, 75.

Fru A: Jeg tror jeg tar det største og dyreste stykket. Min mann sier riktignok at jeg bruker altfor mange penger. Men den norske osten er deilig.

D: Det er hyggelig å høre. Det er så mange utlendinger som trenger lang tid for å venne seg til maten her i landet.

en kjøpmann = een kruidenier

å ekspedere = (een klant) bedienen

drøy = economisch, zuinig

for tiden = nu, tegenwoordig

- Fru A: Nei, den kan jeg ikke klage over. Men jeg syns nok prisene er noe høyere her enn i det landet som jeg kommer fra.
- D: Jaså, De mener det er dyrere her enn i utlandet.
- Fru A: Ikke alle ting. Men nå må jeg ha noe middagsmat. Får jeg det her?
- D: Ja da. Oppe ved kjøledisken vil De finne et godt utvalg i kjøtt. Eller kanskje De vil forsøke vår norske hermetikk: fiskeboller eller kjøttboller for eksempel.
- Fru A: Jeg tror jeg skal ta kotteletter i dag. De der ser bra ut. Jeg må nok ha tre, så får min mann to, og jeg en.
- D: Men barna da.
- Fru A: Den eldste gutten og piken er på besøk hos en skolekamerat ute i Asker. Og den minste på tre måneder spiser lite. Hva koster disse kottelettene da?
- D: De kommer på kr. 9, 75.
- Fru A: Så skal jeg ha tre flasker melk, og en halv flaske kremfløte. De tomme flaskene står her. Og kanskje jeg skal glede min mann med en halv øl til middag. Men jeg har ikke tomflaske med, så jeg får vel betale pant.
- D: Ja, det er ikke mer enn tretti øre.
- Fru A: Svar meg på et språklig spørsmål. Heter det tretti eller tredve?
- D: Den nye formen er tretti, men det er riktig at De kanskje ofte hører den gamle måten, tredve.
- Fru A: Takk. La meg forresten også få en tube tannkrem og en femseks esker fyrstikker. Hvor mye skylder jeg nå?
- D: Nå skal vi se. Det blir trettiåtte kroner og førtifem øre; eller kanskje jeg heller skal si åtte og tredve kroner og fem og førti øre.
- Fru A: Vær så god, her er femti kroner.
- D: Mange takk, så får De tilbake elleve og fem og femti, eller femtifem.
- Fru A: Takk skal De ha.

middagsmat = eten voor de belangrijkste maaltijd van de dag (gewoonlijk niet 's middags maar later)

en kjøledisk = een koelvak

hermetikk(en) = conserven

kremfløte(n) = (slag)room

pant(et) = statiegeld

Een tweede tekstfragment (uit "Pasienten hos legen") hebben we tot een oefening omgevormd. Deze tien woorden moeten op de correcte plaats in de dialoog ingevuld worden:

gap	hoftene	høyre	ni	nitten
pust	slapp	slett	takk	vondt

- P:** Ja, jeg har kjent meg ¹ og svimmel en stund nå, så jeg ville gjerne bli undersøkt. Jeg hadde en lei forkjølelse her i vår, og den har ikke helt gitt seg.
- L:** Hoster De?
- P:** Ja, jeg hoster en del.
- L:** La meg få se litt på halsen Deres. ² opp, er De snill. Ja, De har litt hovne mandler. Vil De ta av Dem på overkroppen, så skal jeg lytte på Dem.
- P:** Javel, kan jeg legge tøyet her?
- L:** Ja, bare legg det over stolen der De. Sett Dem her nå, så skal jeg høre på brystet Deres. ³ nå dypt og jevnt. Slik ja. Host litt. Sånn ja. Pust godt. Host litt igjen. Nei, jeg kan ikke høre noe galt. Lungene er visst fine.
- P:** De hører ingenting?
- L:** Nei, jeg hører ikke noe unormalt, men bli med inn i sideværelset, så skal jeg gjennomlyse Dem med røntgen for å være helt sikker. Still Dem foran denne platen her. Hold hendene bak på ⁴ og la skuldrene falle godt forover. Slik ja. Trekk pusten dypt inn og hold den der. Nå setter vi i gang. Hold pusten. Nei her er ikke noe å se. Pust nå dypt ut og inn. Nei, lungene er perfekte. Bli med inn igjen.
- P:** Skal jeg sette meg på stolen?
- L:** Ja, sett Dem ned. Vi skal se litt på blodtrykket Deres. Kom med ⁵ arm. Si fra hvis De kjenner noe i hjertet.
- P:** Nei, jeg kjenner ingenting.
- L:** Nei, alt er i orden med blodtrykket. Har De noen gang hatt ⁶ i hjertet eller i venstre side av brystet?
- P:** Nei, det har hendt at jeg har hatt litt hjerteklapp av og til, men ikke mer enn normalt, tror jeg.
- L:** La meg kjenne på pulsen Deres: en, to, tre, fire, fem, seks, sju, åtte, ⁷ ti, elleve, tolv, tretten, fjorten, femten, seksten, sytten, atten, ⁸ tjue. Nei, den er helt fin.
- L:** Har De dårlig matlyst?
- P:** Ja, i grunnen har jeg ikke særlig appetitt.
- L:** Røyker De?
- P:** Ja, jeg røyker.
- L:** Hvor mye?

- P:** Ja - ca. førti sigaretter pr. dag, tenker jeg.
- L:** Er De gal, mann! Hvorfor sa De ikke det med en gang?
- P:** Er det for mye?
- L:** Ja, det er 35 for mange. De er rett og 9 nikotinforgiftet. Diagnosen er klar. De kan kle på Dem igjen.
- P:** Takk. Hvor mye skylder jeg?
- L:** Det blir 10 kroner, 10
- P:** Kanskje jeg kan få by Dem en sigarett?
- L:** Nei, takk - jeg røyker ikke.

en lei forkjølelse = een vervelende verkoudheid

hoven = gezwollen

en mandel = een amandel

en hjerteklapp = een hartklopping

matlyst(en) = eetlust

Veertig sigaretten per dag? Veertig te veel zou iedere dokter nu zeggen.

2. GRAMMAIRE NORVÉGIENNE

Deze "Grammaire norvégienne" dateert vermoedelijk uit de jaren vijftig: er staat op bladzijde 53 in elk geval een voorbeeldbrief met als datum "den 15. august 1955". De kaft is eraf en ook het titelblad ontbreekt. Boven aan iedere bladzijde staat er "Grammaire norvégienne", maar ik ben er niet in geslaagd de auteur terug te vinden. Mijn kopie heeft op blz. 93 een stempel "Bibl. Univ. Gent" maar in de catalogi van de universiteit is het nergens meer te vinden.

Het boek begint met een lange uiteenzetting over de uitspraak van de verschillende letters, mét fonetische tekens (maar lange medeklinkers worden door een dubbele consonant weergegeven ([ˈvekkə]). Volslagen onmogelijk natuurlijk om je door dit elf bladzijden lange overzicht te wurmen nog voor je de taal begint te studeren...

Dan begint het deel "Exercices pratiques". Iedere les volgt hetzelfde patroon. Eerst wat grammatica met verwijzingen naar de paragrafen achterin. Voor de eerste les zijn dat de werkwoorden "være" en "ha" en de lidwoorden. Dan is er een "version": er wordt van de student verwacht dat hij een tekst van het Noors in zijn moedertaal (het Frans hier dus) omzet: "Jeg er i Frankrike", "Du er i Strasbourg", "Han er hjemme", "Vi har en datter" -- de zinnestjes illustreren overduidelijk de net behandelde grammatica. De woordenlijst erna geeft de nieuwe woorden met hun Frans equivalent. Je kan de tekstjes natuurlijk tot oefeningen zonder vertaling "ombouwen", zoals bijvoorbeeld met het onderdeel van les 8 dat over de bezittelijke voornaamwoorden gaat:

- Har De solgt bilen ___ 1 ___, herr Hansen? Ja, men jeg kjøper meg en ny neste uke.
- ___ 2 ___ kone venter ___ 3 ___ fjerde barn.
- Barna leser leksene ___ 4 ___ hver dag, og læreren er fornøyd med kunnskapene ___ 5 ___.
- Olav kan ikke leksen ___ 6 ___ idag; fordi det var ___ 7 ___ fødseldag igår.
- Solveig kan ikke sitte rolig på pulten ___ 8 ___. Venninnen ___ 9 ___, lille Borghild, hvisker noe til henne.

of de "version" van les 19 over vaste voorzetsels:

- Man har oppgitt alt håp ___ 1 ___ å finne tyven.
- Det eneste effektive middel ___ 2 ___ å oppnå varig fred er at alle nasjoner nedrunder.
- Han vil gjøre et siste forsøk ___ 3 ___ å vinne.
- Foreldrene er veldig glade ___ 4 ___ å se barna igjen.
- Men de er ikke sikre ___ 5 ___ å få beholde dem lenge, for barna som nå er store, blir fort trette ___ 6 ___ å være hjemme.
- Anna er svært flink ___ 7 ___ å tegne, og Eyvind er god ___ 8 ___ å synge.
- Moren er forskrekket ___ 9 ___ å se hvor blek Anna er blitt ___ 10 ___ byen.

-Mannen ble dømt 11 å sitte 12 fengsel 13 fem år.

- Han var beskyldt 14 å ha drept sin kones elsker.

In het "thème" wordt het systeem omgedraaid en moet de student nu zinnen naar het Noors vertalen: "Nous sommes en France", "Il a une vache" ... Ook hier weer een woordenlijst. Merkwaardig is dat het genus van de vreemde woorden niet consequent aangegeven wordt; wel bij de "thèmes" maar niet bij de "versions".

Bij de eerste lessen nog is er ook nog een deeltje "conversation", een verzameling korte zinnen, opnieuw met woordenlijst. Verder in de cursus wordt dit vervangen door "lecture": dat kan een sprookje zijn, zoals het bekende "Gutten og fanden":

Et norsk folkeeventyr

(Un conte populaire norvégien)

Gutten og fanden

(Le petit garçon et le diable)

Det var en gang en gutt som gikk på en vei og knekte nøtter. Så fant han en som var markspist, og med det samme møtte han fanden. « Er det sant », sa gutten, « det de sier at fanden kan gjøre seg så liten han vil, og tvinge seg gjennom et knappenålshull ? » « Ja, selvfølgelig », svarte fanden. « Å, la meg se deg gjøre det ; kryp inn i denne nøtta hvis du kan », sa gutten. Og fanden gjorde det. Men han var ikke før kommet inn gjennom markhullet, før gutten satte i en liten pinne. « Nå har jeg deg der », sa han, og stakk nøtta i lomma.

Da han hadde gått et stykke, kom han til en smie. Der gikk han

inn, og ba smeden om han ville slå sund nøtta for ham. « Ja, det skal være lett gjort », sa smeden, og tok den minste hammeren han hadde, la nøtta på ambolten og slo til, men den ville ikke i stykker. Så tok han en litt større hammer, men den var ikke stor nok heller. Han tok da en enda større en, men nei, nøtta ville ikke i stykker. Men så ble smeden sint, og tok stør-slegga. « Jeg skal vel snart få deg i stykker », sa han og slo så hardt til at nøtta gikk i tusen biter, og halve smietaket fløy av, og det braket som om hytta skulle ramle ned.

« Jeg mener fanden var i nøtta, jeg », sa smeden.

« Ja, han var så », sa gutten.

VOCABULAIRE

<i>det var en gang</i> : il était une fois	<i>smie</i> : forge
<i>knekke</i> : casser	<i>smed</i> : forgeron
<i>nøtt</i> : noisette	<i>slå sund</i> : casser
<i>markspist</i> : vermoulu	<i>lett</i> : facile
<i>med det samme</i> : à ce moment même	<i>hammer</i> : marteau
<i>sant</i> : vrai	<i>ambolt</i> : enclume
<i>tvinge seg gjennom</i> : passer à travers (avec effort)	<i>i stykker</i> : en morceaux
<i>knappenålshull</i> : trou d'aiguille	<i>nok</i> : assez
<i>knappenat</i> : aiguille, épingle	<i>ikke...heller</i> : non plus
<i>hull</i> : trou	<i>sint</i> : furieux
<i>selvfølgelig</i> : naturellement	<i>slegge</i> : marteau
<i>hvis</i> : si	<i>bit</i> : morceau
<i>ikke før</i> : traduire : à peine	<i>halv</i> : demi, moitié
<i>pinne</i> : éclat de bois	<i>tak</i> : toit
<i>stikke i lomma</i> : mettre dans sa poche	<i>fly av</i> : s'envoler
<i>et stykke</i> : trad. : un bout de chemin	<i>brake</i> : tonner
	<i>ramle ned</i> : tomber
	<i>som om</i> : comme si
	<i>jeg mener</i> : trad. : on dirait

Wie moderne leerboeken voor een vreemde taal gewoon is ziet natuurlijk meteen dat er sinds het verschijnen van deze "grammaire norvégienne" op didactisch vlak een enorme weg afgelegd is, en de naar onze smaak naïeve teksten zorgen regelmatig voor een glimlach. Het begin van de vijfde les ziet er zo uit:

FØRSTE DAG PÅ SKOLEN.

Igår var det første dag på skolen. Alle barna sang norske sanger. Lærerne ga skrivebøker, blyanter, viskelær og lærebøker elevene. De sa til pikene og guttene at de måtte ta godt vare på de tingene de fikk. Så skrev elevene navnene sine inn i de bøkene de hadde fått. Idag er de begynt å arbeide for alvor med leksene. Da læreren kom inn i klasseværelset, sto barna stille ved pultene. Etterpå satte de seg ned, og læreren ba en av elevene om å åpne et vindu. I første time var det bibel-historie og Anna ble hørt i leksen. Olav som satt bakerst i klassen, lo høyt da Anna snakket feil. To gutter skjøt med papirkuler på pikene. Men læreren grep synderne og satte dem på gangen.

Als afsluiter volgt hier nog een "thème":

VOCABULAIRE

<i>først</i> : premier	<i>få</i> (fikk, fått) : recevoir
<i>skole</i> : école	<i>elev</i> : élève
<i>skrivebok</i> : cahier	<i>navn</i> : nom
<i>blyant</i> : crayon	<i>begynne</i> : commencer
<i>viskelær</i> : gomme	<i>arbeide</i> : travailler
<i>lærebok</i> : manuel	<i>for alvor</i> : sérieusement
<i>til</i> : à	<i>lekse</i> : devoir
<i>pike</i> : fillette, fille	<i>klasseværelse</i> : salle de classe
<i>måtte</i> : devoir	<i>stå</i> : être debout
<i>ta vare på</i> : garder	<i>stille</i> : tranquillement
<i>ting</i> : chose, affaire	<i>pult</i> : banc
<i>sette seg</i> : s'asseoir	<i>etterpå</i> : après
<i>åpne</i> : ouvrir	<i>be</i> : demander
<i>time</i> : heure, ici classe	<i>vindu</i> : fenêtre
<i>høre</i> : entendre, examiner	<i>skyte</i> : bombarder
<i>sitte</i> : être assis	<i>papirkule</i> : boule de papier
<i>bakerst</i> : au fond	<i>gripe</i> : saisir
<i>le</i> : rire	<i>synder</i> : coupable
<i>snakke feil</i> : se tromper	<i>gang</i> : couloir

THÈME

Bonjour, Madame Hansen — Bonjour — Comment va votre fils Reidar ? — Très bien, merci — Quel métier a-t-il choisi ? Il va devenir ingénieur. Il est allé à Trondheim pour étudier à l'Ecole Polytechnique. Hier, j'ai reçu une lettre de lui où il écrit qu'il a déjà commencé ses études, que c'est difficile mais très intéressant. — A-t-il trouvé une chambre ? — Oui, il a eu de la chance. Il a trouvé une belle chambre au centre de la ville.

— Il a fait très froid en Norvège cet hiver. — Nous avons eu bien froid. Heureusement, les maisons sont bien chauffées. Il fait en général plus froid à l'Est du pays qu'à l'Ouest.

3. LINGUAPHONE

Linguaphone bood vroeger via advertenties in krant- en weekbladen een groot aantal cursussen vreemde talen aan. Net zoals bij concurrent Assimil was de audiocomponent (platen, later cassettes) erg belangrijk en werd er uitgegaan van een soort intuïtief leren: nazeggen en herhalen waren erg belangrijk. Eén groot verschil met Assimil was in ieder geval de prijs: de Linguaphonecursussen (ze worden nog regelmatig tweedehands aangeboden op internet) waren véél duurder.

Linguaphone bestaat nog steeds en heeft twee websites: www.linguaphonegroup.com en www.linguaphonelanguages.com. Het concept is echter veranderd. In een aantal landen biedt de groep nu taallessen Engels (ook als afstandsonderwijs) aan. België staat niet in de lijst van landen waar het Distance Learning Language Courses programma actief is, bij "Holland" kom je op de website van de NHA terecht.

Linguaphone produceert daarnaast ook nog steeds cursussen vreemde talen: het aanbod gaat van "Full Language Courses" over "Holiday Style Language Courses" en "Travel Packs" tot "Audio-Only Courses". In hele kleine lettertjes onderaan zegt de website over welke talen het gaat: Arabic, Chinese Mandarin, Dutch, English, French, German, Greek, Italian, Japanese, Portuguese, Russian, Spanish, Swedish, Thai, Turkish. Aanklikken van een taal daar zegt welke cursussen er voor die taal bestaan. De taal waarvan uitgegaan wordt is altijd het Engels.

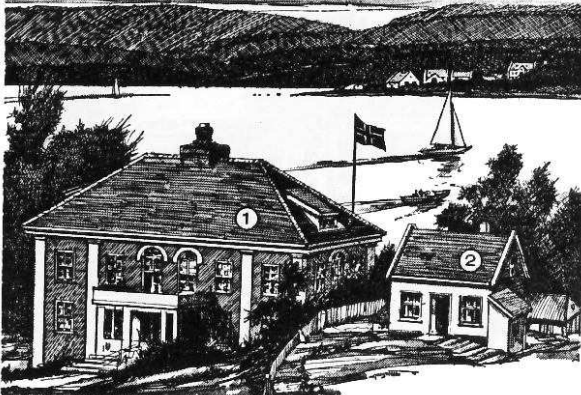
Noors staat er dus niet bij. Merkwaardig is dat de hierboven vermelde NHA inderdaad een cursus "Noors beginners vanuit het Engels" aanbiedt. Linguaphone wordt voor zover ik kan zien niet als "auteur" vermeld hoewel het basisprincipe erg aan de vroegere Linguaphonecursussen doet denken:

Uitgekiende methode met direct resultaat!

De NHA maakt gebruik van een beproefde leermethode. Dankzij deze unieke studiemethode leert u de taal op een leuke en snelle manier. De nadruk ligt op actief en praktisch taalgebruik (alledaagse gesprekken) en niet op grammatica. U leert de taal zoals een kind zijn moedertaal leert, stap voor stap. Het principe is: luisteren en herhalen. Buitengewoon praktisch en doeltreffend. De cursus is door ervaren docenten geschreven, gericht op de zelfstudiemethode.

Vroeger heeft Linguaphone ook nog cursussen Noors voor Nederlandssprekenden geproduceerd. De volgende fragmenten komen uit een cursus einde van de jaren 50 – begin jaren 60. Het cursusboek begint met een uitgebreide inleiding over hoe er "gestudeerd" moet worden. Voor iedere les moeten er dertien stappen ("oefeningen") doorlopen worden, beginnend met "Training van het gehoor. Associatie van het gesproken woord met de gedrukte tekst" ("Leg de plaat of de band op Uw afspeel-apparaat, sla het geïllustreerde tekstboek open, neem de eerste les voor U en volg, terwijl U luistert, de tekst in het boek woord voor woord.") en eindigend met "Het gesprek met de leraar" ("Begin nu weer van voren af aan, draai de eerste vraag: herhaal de vraag en geef zelf meteen overluid het antwoord. Schrijf daarna het antwoord op. Breng nu het apparaat weer op gang en luister of het antwoord van de docent met het Uwe klopt.")

Les 4 in het cursusboek ziet er zo uit. In de jaren 50 en 60 werd de hoffelijkheidsvorm "De" nog veel gebruikt. In plaats van "soveværelse" wordt nu meer "soverom" gebruikt. Let erop dat bij het tellen "ett, to, tre.." niet gezegd wordt omdat "rom" onzijdig is:

1: Et stort hus   2: Et lite hus

Fjerde (4.) leksjon

SAMTALE

Nå skal vi snakke om vårt hus. Kan De si meg hvor vi bor?
 De bor i en villa litt utenfor byen.
 Helt riktig. Er det en stor¹ eller liten² villa?
 Den er verken stor eller liten.
 Hvor mange rom er det i villaen?
 La meg se . . . ett, to, tre, fire, fem, seks.
 Ja, seks, når vi ikke regner med kjøkkenet, kjelleren og loftet.

a: Et soveværelse

b: Blomstene

c: Hagen

Er soveværelset^a i første eller annen etasje?
 I annen etasje.
 Hvilke rom finner vi i første etasje?
 Stue, spisestue og kjøkken.
 Hvor vokser blomstene^b?
 I hagen.
 Har vi mange frukttrær^f?
 Nei, bare et par.
 Liker De frukt?
 Ja, særlig epler^d og pærer^e.

d: Epler

e: Pærer

f: Frukttrær

Hier volgt les 10. Let o. a. op het volgende:

- "Det var hyggelig å se seg igjen"; "Det var da leit!": het gebruik van de verleden tijd om een emotie uit te drukken; het Nederlands zou hier zeker een tegenwoordige tijd gebruiken.

- "hinannen" is verouderd; nu zegt men "hverandre"

- "skal det være" drukt een aanbod uit

- "fløte" = room

- "brorsønn" = neef = "nevø" (zoon van broer/zus), dat nu meer gebruikt wordt.

1: Herr Olsen
2: Frøken Svendsen
3: En kaffekopp
4: Et bord
5: Et maleri
6: En lenestol

Leksjon ti (10)
Tiende (10.) leksjon

ETTERMIDDAGSKAFFE

God dag, god dag! Hjertelig velkommen! Hvordan står det til? Takk, utmerket . . . Og hvordan har De det? Takk, bare bra . . . Unnskyld meg et øyeblikk! Jeg tror det er min niese jeg hører der ute . . . Ja, det er jo Helga! Det var hyggelig å se deg igjen. Du ser virkelig godt ut! Men jeg tror ikke

a: Får jeg presentere . . .

b: Vær så god og sitt!

dere kjenner hinannen. Får jeg presentere^a: herr Olsen!—frøken Svendsen² . . .

God dag!
God dag!
Vær så god og sitt^b! Skal vi drikke litt kaffe nå? Skal det være sukker og fløte^c, herr Olsen?
Takk, jeg tar gjerne litt sukker, men jeg bruker ikke fløte.
Er det noe nytt, herr Olsen? Hvordan går det med forretningene?
Takk, utmerket. Og hvordan er det med Dem?
Ikke så bra, dessverre.
Det var da leit! Jeg håper det snart blir bedre.
Ja, det håper jeg også. Hvordan står det til med Deres brorsønn Bjørn?
Takk, bra. Han er nettopp på besøk hos onkel Karl på landet^d.

c: En mugge med fløte

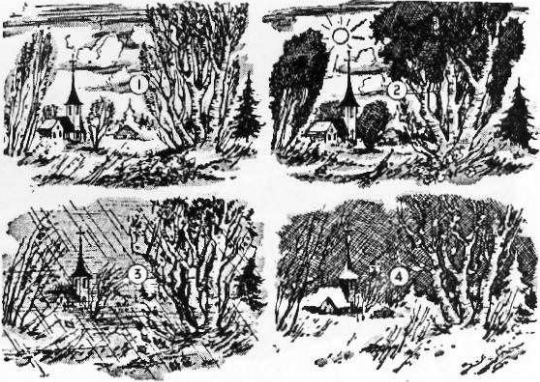

d: På landet

De meeste lessen gaan over een welomschreven onderwerp. Les 41 bijvoorbeeld gaat over de seizoenen. Dit is de erbij horende woordenschat:

en årstid = een seizoen
 å skyte = uitbotten
 en busk = een struik
 løv(et) = (het) gebladerte
 å sprette = uitlopen
 å kvitre = kwetteren
 å pløye = ploegen
 å så = zaaien
 sankthans = midzomerdag (24 juli)
 slått(en) = (de hooioogst)
 det gjelder å = het komt erop aan

en låve = een hooischaar
 tørr = droog
 å lyne = bliksemen
 korn(et) = (het) koren
 moden = rijp
 å skjære = afsnijden
 å høste = oogsten
 bare = naakt
 å fryse til = dichtvriezen
 å fryde seg over = zich verheugen over
 å drive sport = sport beoefenen

1: Våren
2: Sommeren
3: Høsten
4: Vinteren

Leksjon førtien (41)
Førtiførste (41.) leksjon

ÅRSTIDENE

Året er delt i fire årstider: vår¹, sommer², høst³ og vinter⁴. Om våren våkner naturer etter sin lange vintersøvn. Solen skinner varmere for hver dag. Knoppene^a skyter på trær og busker, og løvet spretter. Fuglene^b synger og kvitrer overalt, og himmelen er blå og uten en sky. Ute på markene pløyer^c og sår bonden.

a: Knopper

Så kommer sommeren² . . . Solen står høyere og høyere på himmelen, og det

b: Fugler

c: Bonden pløyer

d: Et sommersted

blir deilig og varmt. Skolene tar ferie, og mange familier flytter til sine sommersteder^d på fjellet eller ved sjøen. Juni er de lyse netters tid. Etter Sankthans begynner en traveltid for bonden. Først kommer slåttene^e. Det gjelder å få høyet inn på låven, mens været er tørt og fint. Men av og til trekker tunge skyer over himmelen. Det kommer tordenvær, og det lyner, tordner og regner. Etter hvert blir kornet modent. Det skjæres og kjøres i hus.

e: Slåtten

Så blir dagene kortere og nettene kjølige. Det er høst og all slags frukt kan høstes. Løvet på trærne blir gult, brunt og rødt, og til sist faller det av. Trærne står bare^f. Den kalde vinden har tatt det siste blad^g. Så kommer vinteren med meget korte dager og meget lange netter. Det blir kaldt, vann og elver fryser til, og snøen begynner å falle. Men barn og unge er allikevel svært glad i vinteren. De fryder seg over all den sporten som de kan drive på denne tiden av året.

f: Treet står bart

g: Et blad

Hier volgen drie oefeningen die gebaseerd zijn op de Linguaphonecursus:

a. Vul de volgende woorden op de juiste plaats in de dialoog in:

bordet eller fort hvor hvordan ikke lytter når også snakker stuen svare

L: God dag. _____ har De det?

E: Takk, bra.

L: Vær så snill å _____ på mine spørsmål. Hvem er læreren, De _____ jeg?

E: De er læreren.

L: Er jeg norsk?

E: Ja, De er norsk.

L: Er de _____ norsk?

E: Nei, jeg er ikke norsk.

L: _____ De norsk?

E: Ja, lite grann.

L: Hva er dette?

E: Det er en bok.

L: _____ er den?

E: Den ligger på _____.

L: Og hvor er bordet?

E: Det står i daglig _____.

L: Hva har De i hånden?

E: Det er en bok.

L: Hva gjør De?

E: Jeg ser i en bok.

L: Hva _____ de til?

E: Jeg _____ til Deres stemme.
 L: Hva lærer de nå?
 E: Jeg lærer norsk.
 L: Forstår De meg _____ jeg snakker langsomt?
 E: Ja, jeg forstår Dem meget godt.
 L: Og nær jeg snakker _____?
 E: Da forstår jeg Dem _____

b. In de volgende tekst zijn verledentijdsvormen en voltooid deelwoorden (met uitzondering van die van "å være") weggelaten. Vul de juiste vormen in:

I formiddag var jeg inne i et av de store magasinene. Det var virkelig morsomt å gå fra den ene avdelingen til den andre. Overalt var betjeningen vennlig og elskverdig, og jeg _____ [kunne] ikke annet enn beundre den tålmodighet som de _____ [vise] kundene.

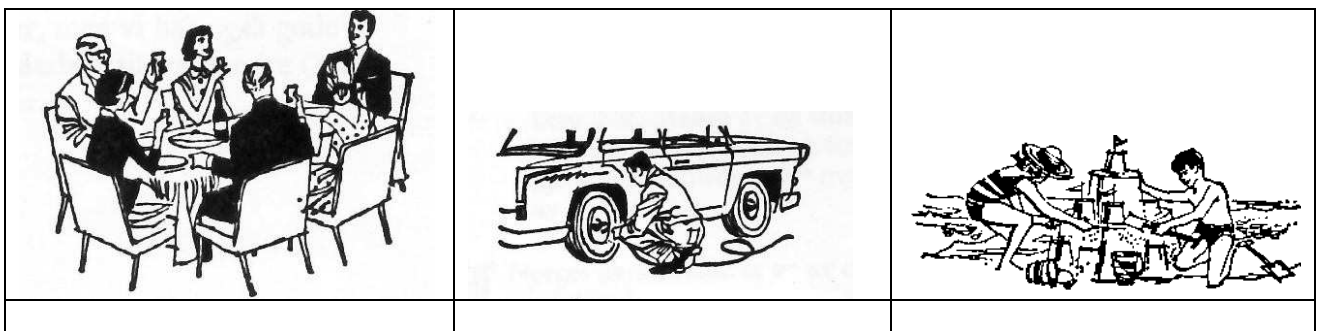
Da jeg _____ [gå] gjennom møbelavdelingen _____ [treffe] jeg plutselig en gammel venninne, som jeg ikke _____ [ha] _____ [se] på mange år. Hun bor utenlands og var nettopp hjemme på et kort besøk. Vi _____ [gå] inn i restauranten og _____ [drikke] en kopp kaffe sammen. Hun _____ [fortelle] meg at hun var gift, og at hun _____ [ha] den eldste gutten sin med seg, for han _____ [skulle] gå på skole her.

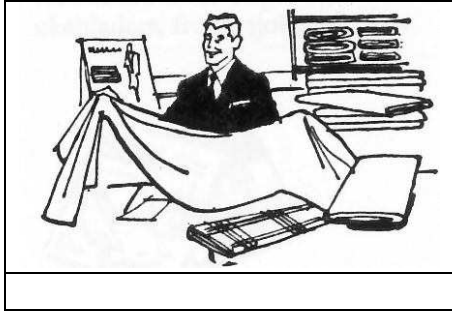
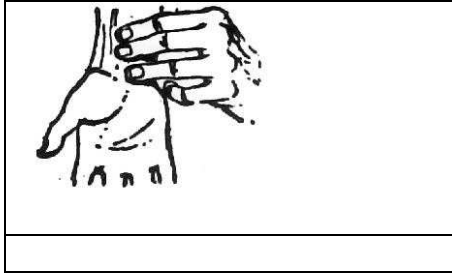
Vi _____ [sitte] og _____ [prate] til klokken var nesten tolv. Jeg kan ikke si hvor glade vi var over å treffe hverandre igjen. Vi _____ [pleie] alltid å være mye sammen før hun _____ [dra] til utlandet, og vi _____ [ha] ikke _____ [se] hverandre på mange år.

c. Zet het juiste onderschrift bij iedere tekening:

- Skal det være program?
- Legen tar pulsen.
- Jeg ringer til ham.
- Gratulerer med dagen!
- Her er mitt kort.
- Han kontrollerer dekkene.
- Bilen kjørte mot en lyktestolpe

- De leker i sanden
- Hva synes De om dette stoffet?
- Vi drakk en kopp kaffe sammen
- Her er regningen.
- Passasjerene vinker.
- Noen reisende går av.

4. NOORS/NEDERLANDS – NEDERLANDS/ NOORS WOORDENBOEK

Kåre Schjølles naam is helemaal in de nevelen der tijd verdwenen. Nochtans is hij de auteur van het eerste Noors/Nederlands – Nederlands/Noorse woordenboek: een klein handig ding waar Lulofs nog naar verwees in zijn vertalend woordenboek van 1993. Het titelblad en het voorwoord van de vierde druk uit 1967 (de eerste dateert blijkbaar al van 1954!) zagen er zo uit:

<p>VAN GOOR'S</p> <p>KLEIN NOORS</p> <p>WOORDENBOEK</p> <p><i>Noors-Nederlands en Nederlands-Noors</i></p> <p>door</p> <p>KÅRE SCHJØLL</p> <p><i>vierde druk</i></p> <p>1967</p> <p>VAN GOOR ZONEN DEN HAAG</p>	<p>VOORWOORD.</p> <p>In Noorwegen bestaan er feitelijk twee officiële talen. Op de eerste plaats staat het „riksmål“ (of „bokmål“); dat ontwikkeld is uit de Deense schrifttaal onder invloed van de Noorse spreektaal en tot de Oostscandinavische taalgroep behoort naast het Zweeds en het Deens. De tweede taal, het „landsmål“ (of „nynorsk“) is opgebouwd uit de spreektaal in de streken van het land, waar het Deens geen invloed heeft gehad, en is evenals het IJslands een zuiver Westscandinavische taal.</p> <p>We bepalen ons in dit boek uitsluitend tot het „riksmål“.</p> <p>Het „riksmål“ heeft oorspronkelijk twee geslachten, nl. een onzijdig en een „gemeenschappelijk“ geslacht (felleskjønn), terwijl het „landsmål“ er drie heeft. Men heeft de laatste tijd getracht, deze twee talen naar elkaar toe te brengen, waardoor het „riksmål“ ook drie geslachten heeft gekregen.</p> <p>In het Noors is in bepaalde vorm (enkelvoud) het onzijdig „lidwoord“ de uitgang -et; huse<i>t</i>, het mannelijk (evenals het vroeger „gemeenschappelijk“) lidwoord -en; gutte<i>n</i>. Als vrouwelijk lidwoord wordt in het „riksmål“ zowel -a; gata, als -en; gaten gebruikt. Het is aan te bevelen, de uitgang -en te gebruiken, daar de uitgang -a in het „riksmål“ vaak — doch niet altijd — een wat vulgaire klank heeft.</p> <p>In dit boek is de vervoeging van de onregelmatige werkwoorden bij de grondvormen opgenomen: bijv. niet bij <i>angt</i>, wel bij <i>gt</i>. Ook zijn de afwijkende meervoudsvormen aangegeven.</p> <p>Waar samengestelde woorden in de beide talen op overeenkomstige wijze worden gevormd, heb ik mij wegens de beperkte omvang bepaald tot de beide samenstellende grondwoorden.</p> <p>Bij de Nederlandse woorden is alleen het onzijdig geslacht vermeld.</p> <p>OSLO, mei 1954. KÅRE SCHJØLL</p> <p>De vierde is gelijk aan de derde.</p>
--	--

Er zijn later nog heel wat drukken verschenen. In de tiende van 1984 is Schjølles naam verdwenen, maar de inhoud is (afgezien van de toevoeging van "Enkele grondslagen van de Noorse taal"/"Noen retningslinjer for det nederlandske språket", een wat groter formaat en een ander lettertype) nog helemaal hetzelfde gebleven.

Wat valt ongeveer 65 jaar na de eerste druk op? Natuurlijk is de woordenschat enigszins verouderd (geen nieuwe woorden van na 1954) en het woordenboekje scoort erg zwak op het gebied van idioom, grammaticale informatie en vaste woordverbindingen (maar dat geldt evenzeer voor modernere zakwoordenboekjes) maar Schjøll moet erg minutieus te werk gegaan zijn (beide onderdelen zijn bijna een perfecte weerspiegeling van elkaar) én erg goed Nederlands gekend hebben: echt verouderde woorden heeft hij niet opgenomen, enkele uitzonderingen zoals "zoenen" in de betekenis "boeten" niet te na gesproken.

Hier volgen twee oefeningen gebaseerd op het woordenboekje:

a. In deze oefening is een stukje uit het woordenboek overgenomen met weglatingen die aangeduid worden door { }.

Weggelaten kan zijn:

- het geslacht (m = mannelijk, f = vrouwelijk, n = onzijdig)
- een deel van een Nederlands of Noors woord
- een heel Nederlands of Noors woord

Probeer de weglatingen in te vullen:

rabalder n geraas n, gestommel n	ramme f lijst; (fig) { }
rabar { } m rabarber	ra { } m raaf
raba { } m korting, rabat n, reductie	ramp m grauwn
rabinner m rabbijn	rampe f oprit; glooiende gang
rable krabbelen	rampelys n voet { } n
racket { } racket n	ran { } roofoverval
rad f rij, file	rand f (pl { }) rand, richel, zoom
radere stoffen, raderen, etsen	randbemerking { }
radering m ets	{ } aanranden, (be)roven
radialdekk { } radial { }	rang m rang
radiator m radiator	rangel m fuif
radi { } al radicaal	rangere rangeren
radio m radio	rangle m rammelaar; (verb) fuiven, boemelen, brassen
radioapparaat { } radiotoestel	rank rank
radius n (pl { }) straal	rank m rank
raffineri { } raffinaderij	ransake visiteren
rage hoog oprijzen	ransel { } ransel
ragg n ruig { }	ranunkel m ran { }
raggsokk m dikke oversok	{ } oprispen, boeren
rak (ka ars) recht, rechtop (staand)	rapp n slag, h { } w
rake aangaan, schelen; har { }; (i ilden)	rapp { }
poken, porren	rappe ga { } en
ra { } e { } m raket, vuurpijl	rappe seg opschieten
rakke til bezoedelen	rapphone { } patrijs
rakke ned på afkammen, afbreken, smalen op	rapport { } rapport n, verslag n
rakker m rakker	rar raar, wonderlijk, mal, gek

b. Dit is een fragment uit het Nederlands-Noorse deel. Geef de Nederlandse woorden die bij de Noorse vertalingen horen. Een tip: het eerste woord is al ingevuld: "nakijken":

nakijken	se etter, se over etterkommer m avkom n etterkomme (belofte, verplichting) oppfylle, innfri, attpåsleng m la være; (bij dood) etterlate seg; (verzuimen) unnlate etterlatenskap; dødsbo n skjøtesløs etterleve, etterkomme gå etter; følge (dilde) etter, klenge seg på; (klok) gå for sakte etterligning m; uekte kopiere, gjøre etter, forfalske nemlig på vegne av ettermiddag m snakke etter munnen; herme narr m påskelilje, pinselinje f narkose m regne etter, kontrollregne pl elendighet m følge pl ettersmak m snuse etter etterspore, etterforske våt; (subst) n væte f
----------	---

5. NOORS OP REIS

Kåre Schjøll schreef ook (in de reeks Van Goor's Taalgidsjes) het eerste "Noors op reis"-boekje (met uitspraak) (1956), dat op zijn minst zes herdrukken kende. Een boekje voor alle denkbare omstandigheden zou je zo zeggen:

Heeft u een paar bandafnemers voor me?	Har De et par dekkavtagere til meg?
Kan ik mijn schoenen buitenzetten?	Kan jeg sette skoene mine utenfor?
Mogen we hier een kuil graven?	Kan vi grave en grop her?
Zijn hier insecten, slangen of planten waarvoor wer moeten oppassen?	Finnes det insekter, planter eller slanger her som en må være på vakt for?
Kan ik hier tentharingen kopen?	Kan jeg få bardun strammere her?
Ober, bedien me s.v.p. direct	Kelner, kan De være så snill å betjene meg nå?

De volgende oefeningetjes werden uit "Noors op reis" gedistilleerd:

Oefening a: zet het juiste Noorse equivalent naast iedere Nederlandse uitdrukking:

ham met eieren	1		bacon og egg
spek met eieren	2		et bløtkokt egg
spiegeleieren	3		skinke og egg
rauwe eieren	4		et hårdkokt egg
een hardgekookt ei	5		rå egg
een zachtgekookt ei	6		speilegg

Oefening b: opschriften en aanwijzingen: kies de juiste equivalenten:

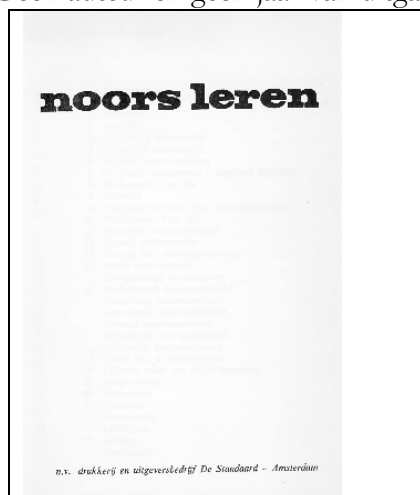
adgang forbudt	1		geen doorgang
			toilet
avgang	2		loket
			herhaling
ikke røkere	3		kijk uit voor
			leeg
ingen gjennomgang	4		niet-rokers
			toegang verboden
ledig	5		dicht
			sluiten
luke	6		automaat
			duw
lukket	7		niet gereserveerd
			niet toegelaten
opptatt	8		vertrek
			uitgang
se opp for	9		vrij
			rokersruimte
skyv	10		bezet

Oefening c: vul aan; als het over een of meer letters gaat staat er "..."; als het over een of meer woorden gaat "_____":

een pannenkoek	en o...e...e...
ik heb een dokter nodig	jeg trenger en _____
ik heb keelpijn	jeg har von... i halsen
saar is de dichtstbijzijnde apotheek?	hvor er _____ apotek?
ik voel me niet goed.	jeg føler meg ikke _____
de wond	sår. . .
wanneer heeft hij spreekuur?	når har han _____?
het geneesmiddel	medisi. . .

6. NOORS LEREN

Geen auteur en geen jaar van uitgave in dit boekje van pakweg 110 bladzijden. De "n.v. drukkerij

en uitgeversbedrijf De Standaard" van het titelblad is in elk geval niet de Belgische Standaard Uitgeverij – de schrijver van dit studieboekje heeft het overigens niet over "het Nederlands" maar over "'t Hollands". Hij/zij zegt wel dat de Noorse spelling die hij gebruikt de recentste (in zijn geval die van 1938) is en dus dateert ook dit boekje vermoedelijk uit de jaren 50. Hier en daar stoot je nog op een erg ouderwetse schrijfwijze ("læge" i.p.v. "lege"; "firti" i.p.v. "førti").

Drie dingen vallen op.

I. Het boekje is erg grammaticaal gericht: het uitgangspunt van ieder hoofdstuk is een woordsoort: eerst het lidwoord

(onbepaald en bepaald), dan het zelfstandig naamwoord en daarna het bijvoeglijk naamwoord. Het werkwoord (en dan meer bepaald de tegenwoordige tijd) komt pas in hoofdstukje 8 aan bod – de enige daarvoor gebruikte werkwoordsvormen zijn de onvoltooid tegenwoordige tijden van "å være" en "å ha": die staan helemaal vooraan in het boek samen met de persoonlijke voornaamwoorden. Een gevolg hiervan is dat de gebruiker voor hoofdstukje 19, waar de voegwoorden behandeld worden, nauwelijks een samengestelde zin ontmoet heeft.

II. De oefeningen zijn heel vaak vertalingen, ofwel van het Nederlands naar het Noors, ofwel van het Noors naar het Nederlands (waarbij de gebruiker daarna dan moet proberen om zijn Nederlandse vertaling weer in het Noors om te zetten). Er is geen sleutel met de uitwerking van de opgaven.

Bij de Nederlands-Noorse vertalingen kan er gebruikt gemaakt worden van de woordenlijst die de vertaling voorafgaat:

Voorbeeld 1

[a] Focus op de verbuiging van het adjectief

dyr – duur;	tykk – dik;	dårlig – slecht
rik – rijk;	tynn – dun, mager;	hurtig – vlug
ung – jong;	skarp – scherp	klok – verstandig
ny – nieuw;	sløv – bot	sen – laat, langzaam

7c Vertaal schriftelijk:

1 De jongen is flink en het meisje is niet flink. 2 Is het kind flink?
3 Ik heb een duur boek en een goedkoop plaatje. 4 Hebben jullie een slecht ei? 5 De dochter heeft een blauwe hoed en een blauw oog. 6 Hier is een verstandige vrouw. 7 Het kind is niet verstandig.
8 We hebben een nieuw boek. 9 Een dikke koe en een magere koe.
10 Een dikke brief en een dunne brief. 11 Hij heeft een groot, dik hoofd.

Voorbeeld 2:

[b] Focus op onbepaalde voornaamwoorden

Jeg vil ha en annen stol – Ik wil hebben een andere stoel
(ei anna bok) – (een ander boek)
et annet viskelær – een ander gummetje
og andre kamerater – en andere kameraden
Jeg har ventet – Ik heb gewacht
mang en dag – menige dag
og mangt et år – en menig jaar
Han kommer her hver dag – Hij komt hier iedere dag
ja, hvert øyeblikk – ja, ieder ogenblik
Enhver får – Een ieder krijgt
det han fortjener – wat hij verdient
Man sier – Men zegt
at han har rømt – dat hij gevlucht is
En må gjøre sitt beste – Men moet zijn best doen
Noen har sagt det – Iemand heeft het gezegd
En har sagt det – Iemand heeft het gezegd
Ingen har sagt det – Niemand heeft het gezegd
Alle har sagt det – Allen hebben het gezegd
Hvem som helst kan se det – Iedereen kan het zien
Jeg gir det til – Ik geef het aan
hvem som helst – wie dan ook
Jeg vil gjøre hva som helst – Ik wil van alles doen
Jeg tar hva som helst – Ik neem wat dan ook

Opgave 26 a

1 Ieder mens heeft zijn kruis. 2 Iedere dag ga ik naar de kerk.
3 Ik zag menig kind daar. 4 Niemand was thuis gebleven. 5 Men
moet zwijgen in de kerk. 6 Allen weten dat. 7 Ik heb geen potlood.
8 Zij hebben niets (ingenting). 9 Wij hebben alles. 10 Groet (hils)
allen. 11 Ik zag ze (dem) allemaal. 12 Je krijgt alles. 13 Een ieder
weet het. 14 Heeft iemand het gezien? 15 Niemand heeft het gezien,
maar allen hebben het gehoord. 16 Dat meisje heeft geen schort
en die jongen heeft geen muts. 17 En wij hebben geen kousen.
N.B. Zoals men uit de voorbeelden kan zien, kan men 'geen'
vertalen door *ingen* of door *ikke noen*, door *intet* of *ikke noe*.
Evenzo kan men 'niets' vertalen door *ingenting* of *ikke noen ting*,
of *ikke noe*. 'Niemand' door *ingen* of *ikke noen*.

Voorbeeld 3:

[c] Focus op de passieve vorm

Opgave 29

(zie het P.S.)

Vertaal schriftelijk:

1 Hunden ble bitt av en huggorm. 2 Veden kjørtes til byen. 3 I Afrika finnes mange løver. 4 Deres brøl høres som torden. 5 I de nordligste land dekkes jorden av snø. 6 Der brukes ikke hester, men sleden trekkes av hunden. 7 Seks eller åtte hunder blir spent for en slede. 8 Det fortelles mange historier om reven. 9 Lyset tennes klokken fem. 10 Disse bøkene kan tas med. 11 Jeg anstrenger

60

meg alt jeg kan, men det lykkes ikke for meg. 12 Det gis mange folk som reiser på fjellet i påsken. 13 Barna våre omgås barna til læreren. 14 Døren ble ikke åpnet. 15 Det hørtes som om det var sant. 16 Det så ut som om han ble drept.

P.S.

Huggorm – adder	å spenne for – spannen voor
veden – het hout	det gis – er zijn
torden – donder	det hørtes – het hoorde aan
rev – vos	det ser ut – het ziet er uit
å tenne – aansteken	å anstrenge seg – zich inspannen
som om – alsof	å drepe – doden

Voorbeeld 4:

[d] Focus op voorzetsels (veel gemakkelijker in het boek omdat er daar een heleboel gelijkaardige voorbeelden gegeven worden!)

b Vertaal schriftelijk:

1 Piet zit onder de tafel. 2 De zieke man schrijft met een potlood. 3 De lelijke kat zit op de stoel. 4 De kleine jongen vraagt om water. 5 De rijke dame was vriendelijk tegen het zieke kind. 6 Zij stond bij het bed en bleef lang (lengte) bij haar. 7 Vader en moeder gaan naar de kerk. 8 Oom en tante gaan naar de bioscoop. 9 Het meisje gaat de stad in (i byen). 10 Dit boek is voor jou. 11 Het ligt vóór je, op de tafel. 12 Deze brief is voor haar, en die is voor mij. 13 Kom gauw, want anders gaat iemand vóór je. 14 De aardige dame zit tegenover me. 15 Wie zit achter mij? 16 Mijn broer zit vóór ons. 17 We wonen in een groot huis, tegenover de kerk. 18 Mijn grootmoeder woont boven ons. 19 Ze zijn aan 't schrijven. 20 De pen valt haast. 21 Wat hangt daar aan de muur? 22 Snij je je aan de glasscherven? 23 Eens per week gaat ze naar het bal. 24 Wat weet jij er van? 25 Jullie drinken uit een nieuw kopje.

69

Verder zijn er nog een paar andere oefeningen zoals:

[e] Focus op bepaalde en onbepaalde vorm van het substantief

Overzicht			
entall		flertall	
<i>ubestemt</i>	<i>bestemt</i>	<i>ubestemt</i>	<i>bestemt</i>
en gutt	gutten	gutter	guttene
ei jente	jenta	jenter	jentene
et hus	huset	hus	husene
et teppe	teppet	tepper	teppene

Opgave 5

a Schrijf dit schema over en schrijf er de zelfst. n.woorden die we geleerd hebben onder in de vier vormen.

b Zet de volgende woorden op hun juiste plaats onder het schema. mannen, et bord, brevet, vognene, hester, ei ku, kvinnene, et fly, 5 egg, barna, hønna, 6 fly, eggene, mennesket, 4 hoder, døra

en:

[f] Focus op zwakke en sterke/onregelmatige werkwoorden. De vier vormen waarvan sprake zijn de infinitief, de tegenwoordige tijd, de verleden tijd en het voltooid deelwoord:

Opgave 22
Schrijf het volgende stukje over en onderstreep alle zwakke werkwoorden één maal en alle sterke of onregelmatige werkwoorden twee maal. Schrijf of zeg de vier vormen van elk werkwoord.
1 Jeg vil gå til kirken. 2 Skal du spise nå? 3 Nei, jeg vil ikke spise. 4 Han kunne ikke vente lenger, han måtte gå ut. 5 Marte sang pent. Hørte du det? 6 Bli han her? 7 Jeg vet det ikke. 8 Jeg prøvde det, men jeg kunne ikke tie. 9 Han viste meg såret sitt. 10 Visste du ikke det? 11 Har du trodd det? 12 Jeg kjøpte en hest til den lille gutten. 13 Kastet han hesten bort? 14 Jeg savnet vennen min. 15 Har du mistet lommeterklæet ditt? 16 Jeg spør deg ikke. 17 Sa du det? 18 Hun tør ikke gjøre det, men hun burde gjøre det. 19 Så du det?

[g] Focus op de voegwoorden. Dit is een bewerkte oefening uit het boek. Vul in iedere zin het correcte voegwoord in.

Dit is de volledige lijst in alfabetische volgorde. Een of meer voegwoorden uit deze lijst dienen meer dan één keer gebruikt te worden.

at da eller enn for for at fordi før hvis med mindre men
mens når og om som som om så

1. Gutten _____ jenta satt i stuen - De jongen en het meisje zaten in de kamer.

2. Jeg vil ha en katt _____ en hund - Ik wil een kat of een hond hebben.

- 3 Marit er liten, _____ Gunnar er stor - Marit is klein, maar Gunnar is groot.
- 4 Han kommer, _____ han har lovt det - Hij komt want hij heeft het beloofd.
- 5 Per jublet _____ far kom inn - Per juichte toen vader binnenkwam.
- 6 Vi reiser bort _____ ferien begynner - We gaan op reis als de vakantie begint.
- 7 Kari kunne ikke komme _____ hun var ferdig - Kari kon niet komen voordat ze klaar was.
- 8 Arne leste, _____ vi strikkes - Arne las, terwijl wij breiden.
- 9 Hans kommer ikke _____ han er syk - Hans komt niet omdat hij ziek is.
- 10 Jeg går på skolen _____ jeg skal lære noe - Ik ga naar school opdat ik iets zal leren.
- 11 Snakk høyt, _____ jeg kan høre hva du sier - Spreek luid, zodat ik kan horen wat je zegt.
- 12 Jeg vil ikke _____ barna skal høre det - Ik wil niet dat de kinderen het zullen horen.
- 13 Jeg skal gå _____ du blir med - Ik zal gaan als (indien) jij meegaat.
- 14 Jeg vet ikke _____ han kommer - Ik weet niet of hij komt.
- 16 Jeg gjør _____ du gjør - Ik doe zoals jij doet.
- 17 Du sover _____ du aldri ville våkne - Je slaapt alsof je nooit meer wakker zou worden.
- 18 Hesten løper ikke så hurtig _____ ørnen flyr - Het paard draaft niet zo hard als de arend vliegt.
- 19 Gud styrer alt bedre _____ vi forstår - God (regeert) bestuurt alles beter dan wij begrijpen.
- 20 Jeg når ikke toget, _____ det er forsinket - Ik haal de trein niet, tenzij hij te laat is.

[h] Dit is een selectie van "nuttige" "zinnetjes" uit het boek:

1. Een vers brood.	10. De kinderen spelen op straat
2. Een vals mens.	11. Ik kan niet zonder mijn bril.
3. Een schuw kind.	12. Van wie is dit potlood?
4. Een ruwe wind.	13. Jouw stok is even groot als de mijne.
5. Een jonge boom.	14. Ik heb genoeg met een appel.
6. Hij schreeuwt lelijk.	15. Mijn boek is dikker dan het zijne.
7. Wie is daar? Ik ben het.	16. De naam van de stad.
8. Noorwegen is een mooi land.	17. Wie van de meisjes is thuis?
9. Het heeft hoge bergen.	18. We gaan niet om met deze mensen.

III. Doorlopende Noorse teksten ontbreken zo goed als volledig. De gebruiker krijgt wel wat goede raad:

Probeer nu met behulp van het woordenboekje wat eenvoudige verhaaltjes te lezen b.v. die achter in dit boekje staan, of uit een Noorse krant of tijdschrift. Men begrijpt daarvan licht de samenhang en kan raden wat sommige woorden betekenen. Houd er ook een aantekenboekje op na en noteer daarin: niet alleen losse woorden, maar vooral korte uitdrukkingen als ze verschillen van de Hollandse. Als ge b.v. leest: 'Jeg er tørst', noteer dan niet: 'Tørst – dorst', maar schrijf de hele uitdrukking, omdat daar 't werkwoord 'zijn' gebruikt wordt waar wij 't werkwoord 'hebben' gebruiken, dus: 'Jeg *er* tørst – Ik *heb* dorst'. 'Jeg *er* sulten – Ik *heb* honger', 'Jeg *er* søvnig – Ik heb slaap'.

47

Alleen helemaal achteraan in het boekje staan (zoals hierboven al aangegeven) wel een paar leestekstjes. Twee voorbeelden:

<p>Kongen skulle bese et nytt sykehus, og personalet sto på geled¹ for å ta imot ham. Han gikk langs den lange rekke av læger², søstre og elever og trykket hver enkelt i hånden. Vennlige ord og smil hadde han også til alle. En liten søsterelev ble så betatt³ av den store opplevelse at hun falt for fristelsen⁴ til å forsøke å oppnå et kongelig smil og håndtrykk til. Hun listet seg⁵ bak de andres rygg og inn mellom dem som sto sist i rekken. Kongen kom, hun rakte hånden fram, han grep den, og etter et par ord slapp han den igjen for å fortsette til nestemann. Hun gratulerte allerede seg selv med at han ikke hadde gjenkjent henne, da hun ser ham svinge rundt på helen⁶ og ta hennes hånd på nytt. Han bøyer seg mot henne, det glimter muntert i de blå øyne, og så hører hun de ordene som forteller henne at hun er gjennomskuet⁷ allikevel: 'De kjenner nok det gamle ord, kjære søster, at alle gode ting er tre.'</p>	<p>1 normaal nu "på geledd": in het gelid 2 normale spelling nu: "leger" 3 overweldigd 4 de verleiding 5 sloop 6 normale spelling nu "hælen" 7 doorzien</p>
--	---

<p>Sjakkspillet</p> <p>Sjakkspillet ble oppfunnet av en bramin,¹ som hette Sissa. Han tok spillet med til en persisk fyrste.² Da fyrsten hadde studert spillet, syntes han svært godt om det,³ og spurte hvor mye Braminen ville ha for oppfinnelsen⁴ sin. Sissa ba om å få et hvetekorn⁵ for den første ruta⁶ og siden dobbelt opp for de andre rutene. Fyrsten syntes det var et lite krav,⁷ og han ba noen regne ut hvor mange hvetekorn det ble. Men fyrsten ble stum av forbauselse da skattmesteren⁸ sa at fyrsten hadde lovt mer enn han kunne holde, og at det i hele riket hans ikke fantes så mye hvete som braminen skulle ha.</p>	<p>1 brahmaan 2 vorst 3 beviel het hem erg 4 uitvinding 5 tarwekorrel 6 veld (v. e. schaakbord) 7 eis 8 de schatbewaarder</p>
--	--

Een apart hoofdstuk wordt nog gewijd aan de relatie tussen spelling en uitspraak, met o.a. aandacht voor niet uitgesproken medeklinkers:

j-klank: wordt geschreven met *gj, g, j, hj*.

Voor *gj* geldt dezelfde regel als voor *kj* en *skje*, de *j* valt weg voor *i* en *y*

å *gjemme* – verbergen
gjær – gist
å *gi* – geven
å *gifte seg* – trouwen
å *gynge* – schommelen (in een stoel)
jul – Kerstmis
jern – ijzer
et *hjul* – wiel
min *hjerne* – mijn hersens
et *hjørne* – hoek

Dus:

Til *jul* får jeg en vogn med fire *hjul*.

Er zijn medeklinkers die wel geschreven, maar niet uitgesproken worden.

d is stom in:

1. *nd:*

and – eend   land – land   bonde – boer

Vele andere woorden worden nu met *nn* geschreven, terwijl ze vroeger *nd* hadden, b.v.:

venn – vriend   brann – brand   å tenne – aansteken

2. *ld:*

ild – vuur   kveld – avond   sild – haring

maar:

sni// – lief

82

3. *rd*:

bord – tafel   nord – noord

4. *d* is ook stom na een lange klinker:

blod – bloed   brød – brood   med – mee

g is stom:

1) In woorden, beginnend met *gj*

gjærne – gaarne   gjødsel – mest

2) In de uitgang *ig*

tidlig – vroeg   hurtig – vlug

3) In:

morgen – morgen   solgte – verkocht
fugl – vogel   å følge – volgen, vergezellen
å selge – verkopen   fulgte – volgde, vergezelde

h is stom in:

1) *hj*

hjerte – hart   hjelm – helm

2) *hv*

hva – wat   hvor – waar

k is stom in:

mulkt – (geld)boete   engelskmann
franskmann

83

Na de 22 eigenlijke lessen volgt nog een "tillegg – aanhangsel" van een twintigtal bladzijden: een beetje een allegaartje van met drie grote rubrieken: "false friends" (fouten die onder invloed van het Nederlands gemaakt worden); woordenschatclusters en de al vermelde teksten.

De volgende oefeningen zijn gebaseerd op elementen uit "tillegget":

[i] Vul aan:

1. Jeg spiser _____ suppe enn brød. (liever)
2. Kjøtt spiser jeg _____ ikke. (liever)
3. Fisk liker jeg _____ ikke. (ook)

4. Han er _____ her, _____ der. (nu eens / dan weer)
5. Han er _____ slem enn dum. (eerder)
6. Han har _____ penger _____ klær. (noch ... noch)
7. Han _____ varmt. (kleedde zich)
8. Damene _____ og hoppet i havet. (kleedden zich uit)
9. Hun _____ vottene. (deed ... aan)
10. Han _____. (trok zijn kleren aan)
11. Barna _____ som nisser. (vermomden zich)
12. Han _____ tre ganger. (kleedde zich om)

Jammer genoeg is een deel van wat er hier gezegd wordt verwarrend en soms zelfs niet correct. Een paar voorbeelden:

- a.

<i>imens</i> – terwijl imidlertid – intussen imellomtiden – ondertussen
---

Dit klopt niet:

- "i mellomtiden" en "imens" betekenen allebei "ondertussen"

I mellomtiden skal jeg ta meg en pils.

Gå en tur du, så skal jeg lage middag imens.

- "imidlertid" betekent "ondertussen" in de betekenis "niettemin", "echter"

Det er imidlertid ikke sikkert at det er over.

- "terwijl" wordt met "mens" vertaald:

Mens jeg satt der kom på noe annet jeg skulle gjøre.

b. "min make" betekent "mijn wederhelft" maar klinkt even hoogdravend ouderwets of ironisch als in het Nederlands.

c. "nest best" (op één na best) en "nest sist" (voorlaatst) worden in twee woorden geschreven.

d. let goed op met "nå søndag": "Noors leren" zegt dat het "volgende zondag" betekent maar "vorige zondag" kan ook:

- Nå søndag var konfirmasjonen til lillebroren min. (vorige)
- Nå søndag skal det spilles to ligakamper. (volgende)

Het gebruik van "sist søndag" of "neste/kommende søndag" vermijdt misverstanden.

e. "van onderen" is niet "under" maar "fra undersiden" of "nedenfra"

-	i aften – vanavond (als men om 3 uur spreekt over 's avonds)
-	i aftes – vanavond (als men om 22 uur spreekt over 19 uur)

"I aftes" -- als het nog gebruikt wordt – betekent "gisteravond"; gewoonlijk gebruikt men voor "gisteravond" nu "i går kveld" en voor vanavond "i kveld"

I går kveld satt jeg og så på en kriminalserie på TV.

Een belangrijk minpunt is ook dat er wel veel woorden behandeld worden maar vaak zonder veel uitleg. Voor kamer worden "et værelse", "et rom", "en stue" en "et kammers" opgegeven, maar die betekenen toch niet hetzelfde: "et kammers" is wel een (heel) klein kamertje, "en stue" betekent gewoonlijk een "woonkamer" en wordt verder in "spisestue" ("eetkamer") gebruikt. De prijs voor het bizarste behandelde woord is "hullsøm" dat als "Richelieuwerk" vertaald wordt. "Richelieuwerk" is volgens een internetencyclopedie "Borduurwerk met uitgeknipte motiefjes"; wat we op deze foto zien dus:

Een Noors-Engels woordenboek vertaalt "hullsøm" als "hemstitch" en dat betekent zoiets als "open zoomsteek" – echt een woord dat je elke dag nodig hebt.

Als besluit nog twee oefeninkjes gebaseerd op de woordenschatvelden:

[j] Welke vertaling is niet correct?

<i>Fugler – Vogels</i>	
en spurv – mus	en lerke – leeuwerik
en linerle – kwikstaartje	en svale – zwaluw
en kråke – kraai	en ørn – arend
en gjøk (gauk) – koekoek	en høk (hauk) – havik
en dompap – roodborstje	en måke – meeuw
en skjære – ekster	en stær – spreeuw
en trost – merel	en fink – vink
en hakkespett – specht	

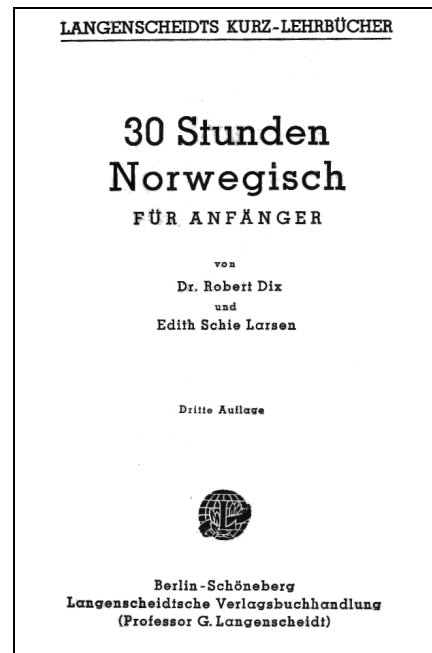
[k] Verbind de Noorse en de Nederlandse naam voor hetzelfde lichaamsdeel:

een vuist	1		et øre
een pols	2		en hofte
een middelvinger	3		et lår
een oor	4		en neve
een verhemelte	5		en tommelfinger
een ooglid	6		en legg
een heup	7		et hândledd
een nek	8		et øyelokk
een dij	9		en langfinger
een kuit	10		en nakke
een duim	11		en gane

7. 30 STUNDEN NORWEGISCH FÜR ANFÄNGER

30 Stunden Norwegisch für Anfänger van Robert Dix en Edith Schie Larsen verscheen voor het eerst in 1941, in volle oorlog dus, en dan vraag je je af: is er iets van de nazi-ideologie in terug te vinden?

Heel weinig eigenlijk: de Duitse teksten zijn in het Gotisch alfabet afgedrukt (niet echt ongewoon zo'n zeventig jaar geleden) en de auteurs hebben een voorkeur voor de "Germaanse" grammaticale terminologie ("Leideform" in plaats van "Passiv(um)", "Nennform" voor "Infinitiv", geen "Reflexivpronomen" maar een "rückbezügliches Fürwort" en ga zo maar door), maar de enige opvallende verwijzing zit in de tekst "Den norske presse" (zonder dubbel bepaald voornaamwoord – ook niet zo ongewoon toen): "Fritt Folk" was de krant van Nasjonal Samling, Quislings fascistische beweging. De andere hier vermelde kranten bevonden zich onder Duits "toezicht":

28. Stunde

Den norske presse   28A

Den norske presse står på et meget høyt nivå. Nesten hver norsk by har sin egen dagsavis. Bare i Oslo utkommer tolv aviser hver dag. Norges mest leste avis er „Aftenposten“, som utkommer to ganger om dagen. Andre Oslo-aviser er „Morgenposten“, et upolitisk blad, „Tidens Tegn“ og „Norges Handels- og Sjøfartstidende“. „Nationen“ er bøndernes avis og „Fritt Folk“ er Nasjonal Samlings offisielle organ. I Bergen er „Bergens Tidende“ den mest kjente avis. I Oslo utkommer også fra mai 1940 en tysk avis. Den vil fremheve de interesser som det tyske og norske folk har felles. Ganske særlig vil den være en formidler for de mange næringspolitiske bånd som er nødvendige for utviklingen av handel, skipsfart og industri mellom Tyskland og Skandinavia.

fremheve benadrukken
felles gemeenschappelijk
formidler bemidelaar   næringspolitisk economisch

In de inleiding zegt Robert Dix dat het boekje in dertig lessen een "Einführung in die norwegische Sprache" wil zijn, en dus uitspraak (er wordt met een eigen fonetisch schrift gewerkt), spelling, woordenschat en grammatica behandelt. En vooral wat grammatica betreft zet Dix er flink de pas in. In de eerste les krijgt de gebruiker al de onvoltooid tegenwoordige tijd, de lidwoorden, het geslacht en het meervoud van de substantieven (ook een paar onregelmatige vormen!) in de maag gesplitst. In de 3. Stunde komen al de onvoltooid verleden tijd (voor een volledig overzicht van de onregelmatig werkwoorden is het weliswaar wachten tot les 19, maar er duiken er al heel wat vroeger op), de toekomstige tijd en de imperatief aan bod...

Alle lessen in 30 Stunden Norwegisch für Anfänger volgen hetzelfde stramien. Iedere "Stunde" bestaat uit een tekst die een aspect van het dagelijkse leven belicht, een daarbij aansluitende vertalende woordenlijst, een "øvelse" en een grammaticaal gedeelte. Die "øvelse" is geen echte oefening, maar dient vooral ter illustratie van de daarna geformuleerde grammaticale regels. Een paar voorbeelden van teksten:

5. Stunde

5A Arne som fremmedfører

Rudolf kommer til Oslo, og Arne blir fremmedfører. Han viser Rudolf Oslos mest kjente gate, Karl Johan med Universitetet og Stortinget. I nærheten ligger også Nationalteatret. Der blir ofte Ibsens og Bjørnsens stykker oppført. Nå går de over gata. Denne bygning er Kongens slott. Rudolf spør meget, og Arne svarer. Om ettermiddagen besøker de også Folkemuseet på Bygdøy. Rudolf beundrer Osebergskipet. Dette skipet var en dronnings praktskip. Arne forteller Rudolf historien om disse skipene. Med disse skipene seilte vikingene omkring år tusen endog til Amerika. Leiv Eiriksson var i Amerika allerede fem hundre år før Christopher Columbus. Vikingene kalte dengang Amerika for Vinland. På Bygdøy beundrer Rudolf også stavkirken. Om aftenen vil Rudolf besøke et teater; han har allerede kjøpt billettene til seg og Arne. Imorgen vil Arne og Rudolf kjøre med Holmenkollbanen fra Nationalteatret opp til Holmenkollbakken. I nærheten ligger også Frognersæteren.

en fremmedfører een gids

en dronning een koningin
et praktskip een praalschip

endog zelfs

dengang toen

nærhet(en) = (de) nabijheid

Die "ö" in de titel is vreemd; in de tekst zelf wordt het woord wel correct gespeld. "Fremmedfører" wordt nog wel eens gebruikt. Andere woorden zijn "omviser", "(reise)fører" en "guide".

7. Stunde

Et teaterbesøk 7A

Rudolf og Arne kjører med en drosjebil til Nationalteatret. De kommer ti minutter før klokka åtte til teatret. Man skal aldri komme for sent i et teater; man forstyrrer da de andre tilskuerne. Arne kjøper et program. Han har også fars kikkert med seg. Han viser frem billettene. Rudolf og Arne har vært heldige; de har meget gode plasser. Man spiller „Peer Gynt“, et av Henrik Ibsens beste stykker. „Peer Gynt“ spilles av en berømt norsk skuespiller. Rudolf er mer begeistret enn Arne. Etter første akt går de ut og røker en sigarett. De taler om stykket. Arne forteller Rudolf at „Peer Gynt“ gjennom Ibsens stykke ble til en norsk nasjonalhelt. Stykket ligner på mange måter Goethes „Faust“. Idet stykket slutter, applauderer tilskuerne så meget at teppet går opp ti ganger. Skuespillerne blir hyllet med mange blomster og stort bifall. Etterpå sier Rudolf til Arne at han nå føler seg rikere enn før.

en drosjebil een taxi

å forstyrre storen
en tilskuer een toeschouwer
en kikkert een verrekijker å vise frem tonen
å være heldig geluk hebben

en skuespiller een acteur
begeistret enthousiast

å ligne lijken
idet toen
et teppe een doek
å hylle huldigen
(et) bifall = bijval

In plaats van "drosjebil" wordt nu gewoonlijk "drosje" gezegd, en in plaats van "å tale om stykket" "å diskutere stykke"

11. Stunde

Arnes fødselsdag

11.

En onsdag aften inviterer Arne sine venner til seg. Han vil feire sin fødselsdag med dem. De kommer også alle med små presanger til ham. Leif kommer med en ny grammofonplate og Bjørn med et slips. De hilser på hverandre og gratulerer med geburtsdagen. Arne gleder seg meget over presangene. Han spiller straks grammofonplaten, og Bjørn danser med Randi. Leif snakker med Bjørn om sin siste fisketur. Han forteller Bjørn at han nå vil kjøpe seg en ny krok. Arne ber sine venner til bords. Randi har bakt fine kaker, og Arne har dessuten kjøpt en del bløtkaker i et konditori. Til dem drikker de kaffe. Etterpå går de ut i hagen. Her spiller de krokket, og Randi viser seg å være meget dyktig. Hun prater meget med Bjørn. Han sier til henne at han svært gjerne ville treffe henne imorgen, hvis hun vil. Det vil Randi gjerne, og hun mener at det ville være best hvis de kunne treffes foran Universitetet. „Det er altså en avtale“, sier Bjørn. „Ja, klokka fem foran Universitetets ur, hvis det ikke regner“, svarer Randi.

Arne ber igjen sine venner til bords. Nå spiser de suppe og stek og etterpå frukt til dessert. Dessuten drikker de øl. Arne åpner også en flaske spansk vin. Leif holder en liten tale for festen. Han sier: „Du er tjue år idag, Arne! Vi har kjent hverandre fra vi gikk i skolen. Vi har jult hverandre meget, og er kanskje nettopp derfor blitt så gode venner med tiden. Men vi har heldigvis også ofte hatt høve til å bevise hverandre vårt vennskap, og så vil vi også holde på det i fremtiden. Jeg ønsker deg en gang til det beste på din geburtsdag.“ Arne takker sin venn for

de pene ord. Da Leif og Bjørn går hjem klokka elleve, sier Bjørn til Randi: „Takk for idag, og vi sees imorgen, ikke sant?“

en fødselsdag een verjaardag

å feire vieren

et slips een das

en geburtsdag een verjaardag

å glede seg over blij zijn met straks dadelijk

en krok een haak til bords aan tafel

en kake een koekje, een gebakje dessuten bovendien

en bløkake laagjesgebakje met room

et konditori een banketbakkerij

dyktig bekwaam

en stek een stuk gebraad

å jule een pak slaag geven

med tiden mettertijd

et høve een gelegenheid, een aanleiding

å holde på noe iets blijven doen; en gang til nog een keer

In plaats van "geburtsdag" gebruikt men nu gewoonlijk "bursdag", dat er niet zo ostentatief Duits uitziet en gemeenzamer klinkt dan "fødselsdag".

Niet zo belangrijk, maar voor wie het wil weten: "krokket" (Nederlandse spelling "croquet") is een "spel dat op een gladgeschoren grasveld gespeeld wordt, waarbij houten ballen met houten hamers met lange steel door boogjes van metaaldraad of hoepeltjes geslagen worden".

"Å ha høve til" klinkt nu wel erg ouderwets; nu wordt gewoonlijk "å ha anledning til" gebruikt.

Let er ook op dat in deze tekst nog niet overal "dobbelt bestemmelse" gebruikt wordt ("De pene ord" in plaats van "de pene ordene")

15. Stunde

I et hotell

15A

Etter en fjorten dagers tid blir det plutselig dårlig vær. Det begynner å regne nokså hårdt. Bjørn mener først at det kanskje bare er et uvær som vil gå forbi. Men da de hverken hører torden eller ser lyn, vil regnet antagelig vare lenger. Om aftenen oppsøker de derfor et hotell på veien.

„Har De plass for fire personer?“ spør Arne.

„Ja, det har vi. Men vi har bare to værelser med én seng, men flere med to senger,“ sier portieren.

„Det gjør ingenting, De kan gjerne gi oss to værelser, hvert med to senger. Vi behøver ikke enkeltrum.“

„Hvis vi kan velge, så vil jeg helst ha et værelse i øverste etasje. Vi blir bare en eneste natt. Har De også en garasje hvor vi kan sette inn bilen? Den store kofferten lar vi ligge i bilen. Vi tar bare den lille handkofferten med. Der har vi våre tannbørster og såpestykkene, og mer behøver vi ikke for natten.“

„Her har De nøklene til Deres værelser. Jeg vil be Dem å spise i vår restaurant.“

„Ja takk, det vil vi gjerne gjøre. Regningen betaler vi i morgen.“

nokså tamelijk

et uvær een onweer

hverken ... eller noch ... noch

torden donder lyn bliksem

In plaats van "om aftenen" wordt nu gewoonlijk "om kvelden" gezegd, en ook "værelse" wordt niet zo veel meer gebruikt. Vervang "Jeg vil be Dem å spise" maar door "Jeg vil be deg spise". De nu nog maar weinig gebruikte beleefdheidsvorm "De" wordt trouwens in het hele stuk gebezigd.

Een aantal oefeningen gebaseerd op het boek:

1. Vul de juiste trappen van vergelijking in

Rudolf og Arne har _____ [god] billetter enn mange andre. Arne er _____ [gammel] enn Rudolf; Rudolf er _____ [ung] enn Arne, og Randi er den _____ [ung]. Arne er også _____ [stor] enn Rudolf og Randi, hun er den _____ [liten]. Arne og Rudolf var _____ [mange] timer i teatret. Dette stykket er _____ [berømt] enn de _____ [mange] andre.

2. Gebruik de juiste vraagwoorden

Med _____ tog kan jeg reise til Bergen?
_____ plasser er opptatt i denne kupéen?
_____ billett tilhører meg?
_____ skal jeg gjøre der?
_____ spurte deg om toget til Bergen?
_____ ofte stanser toget?
_____ spør du så meget?

3. Vul de juiste vorm van de woorden tussen haakjes in

Arnes hjem

Arnes foreldre bor i et _____ [ny] hus litt utenfor byen. Familien hadde før en leilighet midt inne i byen. Men da _____ [barn] vokste opp, besluttet grosserer Jensen å bygge _____ [sin] _____ [egen] hus i vestkanten av byen. "Barna bør ha god luft," mente fru Jensen. Huset kostet mange penger; men så ble det så _____ [stor] at familien Jensen kan **leie bort** den øvre etasje, så blir det litt **inntekt** på den måten også. Omkring huset ligger en _____ [liten] hage med gressplen hvor man kan sette noen stoler om _____ [sommer]. Om _____ [vinter] må en jo allikevel for det meste være _____ [inn]. I hagen står også noen _____ [frukttre], som blir **iakttatt** av hele familien fra de blomstrer, og helt til det henger svære og _____ [**moden**] _____ [frukt] på dem. Rommene i huset er store og **rommelige**. I den _____ [stor – *superlatief*] stua står en **peis** hvor familien gjerne sitter om vinteren. Det er meget **koselig** å sitte der. I stua henger også noen kostbare malerier. Grosserer Jensen setter stor pris på _____ [de]. Kjøkkenet er elektrisk **innrettet**¹. Norge har mange **fosser**², og strømmen kan derfor _____ [lage] billig av vannkraften. Arne har sitt _____ [egen] rom med et _____ [liten] skrivebord, et bokskap og en seng.

verhuren
inkomsten

in het oog gehouden

rijpe
ruim
haard
gezellig

¹ ingericht
² watervallen

4. Zijn de zinnen over de tekst juist of fout?

18. Stunde

I en restaurant

18

„Hvor kan man spise her i byen?“

„Vi har flere restauranter; søker De en ~~der~~ eller en billig?“

„Jeg vil spise godt; men det behøver jo derfor ikke bære en av de dyreste restaurantene.“

„Da vil jeg anbefale Dem vår største restaurant.“

„Hvor ligger den?“

„Ikke langt herfra.“

„Kan De vise meg veien dit?“

„Den tredje gata på høyre er Torvgata, og derfra kan De allerede se restauranten. Den ligger på venstre side av gata. Fiskeboller er spesialiteten der.“

fiskeboller viskoekjes

„Hva kan man få å spise i dag?“

„Værsågod, her er menyen. Vi har tre forskjellige supper, blomkål-, erte- og fiskesuppe, så har vi forskjellige kjøttretter som for eksempel fårestek, svinestek, oksestek og kjøttkaker. Vi har også stekt makrell, flyndre og kokt makrell. Til dessert kan De få melkeringer med kavring på. På spiseseddelen står også Wiener Schnitzel. Denne rett blir i Norge servert med en sitronskive og en liten fisk ovenpå. Det vil kanskje ikke smake Dem. Prøv heller kjøttkaker med fløtesaus og grønne erter. Etterpå kan De jo spise fruktsalat. Man bruker nå mer grønnsaker i Norge enn før.“

„Kan jeg få øl eller vin?“

„Ja begge deler. De kan også få brus og selters. Whisky med soda kaller man i Norge pølter.“

en fårestek geroosterd schapenvlees

en oksestek een rondsgebraad

en flyndre een schol

melkeringe kwark kavring beschuit

en spiseseddel een menukaart

fløtesaus roomsaus

begge deler allebei selters spuitwater

1. Byens største restaurant er også byens dyreste restaurant.
2. Byens største restaurant ligger i Torvgata.
3. Det står en del fisk på menyen.
4. Restauranten selger øl og vin.

4. Kies de correcte vormen

Kjære Randi!

Mange takk for [din/ditt] kjære brev, som jeg allerede fikk for fjorten dager [her/siden]. Jeg håper du unnskylder at jeg [ikke svarte/svarte ikke] før; men jeg hadde en tid nokså [mange/mye] å gjøre. Mor har vært litt sykelig, og så var det nødvendig at jeg [sørget/sørgte] litt mer for huset enn ellers.

I går leste jeg i avisen at det ble arrangert en stor **moteoppvisning** i Oslo. Da jeg antar at du var tilstede der, ber jeg deg [gi/å gi] meg en liten **beretning** om det du så [der/dit]. Jeg **holder** nemlig **på å** kjøpe meg et stoff til en sommerkjole og mangler noen [tips/tips]. Da jeg kjenner din gode smak ber jeg deg [skrive/ å skrive] til meg snart.

Mange [hilsener/hilsner]

Liv

modedefilé

verslag

sta ... op het punt om

5. Hoe wordt "for" in de volgende zinnetjes vertaald?

- a. Jeg kjøpte det for deg.
- b. Huset var for stort!
- c. Jeg satte meg for å lese.
- d. For en sommer!
- e. Jeg var redd for å miste deg!
- f. Jeg ble glad for at jeg ikke må reise.
- g. Han tidde, for han hadde gjort det.

6. Vertaal de zinnetjes; ze hebben allemaal één ding gemeen: het woordje "om"

- a. Ik trek me daar niks van aan.

- b. Hij komt over een week.
- c. Hij werkt 's nachts.
- d. Ze las een boek over honden.
- e. We hebben daarover gepraat.
- f. Hij weet veel over jou.
- g. Wat vind je van hem?
- h. Het schaaft niet als we daaraan denken.
- i. Het zou beter geweest zijn als ik "nee" gezegd had.
- j. Hij vroeg of ik wou komen.
- k. Ik weet niet of ik dat kan klaarspelen.
- l. We kregen een vermoeden dat het geen spel was.

7. Geeft de auteur in de huidige situatie de voorkeur aan een binnenlandse of een buitenlandse lening?

30. Stunde

30A   Næringslivet

Staten skal låne 100 millioner kroner i kontante penger. Det som det er spørsmål om, er ikke om lånet bør opptas her hjemme, men om det kan. Dette uttalte vi vår tvil om. Vi er ikke så redd for følgene av å reise et lån i utlandet nå, hvis det ellers er gode grunner som taler for det. Mens det virkelig er atskillig som ikke bare kunne unnskylda, men, som mange fremholder, også berettigte et utenlandsk statslån nå, så er det mange betenkeligheter å anføre mot et så stort innenlandsk lån. Først er det den betenkelighet at det simpelthen er spørsmål om vårt marked ville makte et så stort lån nå, uten at der ble budt betingelser som vi ville finne ytterst uheldige. Staten har allerede ved kriselånets 52 millioner overanstrengt bankene og forsikringselskapene.

næringslivet het bedrijfsleven

atskillig heel wat
å fremholde benadrukken berettigte rechtvaardigen betenkeligheter bezwaren

en betingelse een voorwaarde
å overanstrenge overbelasten

8. Vind de fouten

- a. **Regjeringen består av statsministeren og flere statsråder. Hver statsråd får et departement å styre. Blandt domstolene er underretten den første instans.**

eerste minister
 minister
 de rechtbanken

- b. **Ligningskommisjonen ligner ut de årlige skatter etter de bestemmelser som kommunestyret gir. Etter å ha valgt en formann, skaffer de seg angivelser over skattydernes inntekt og formue, som hver mann med en bestemt inntekt er forpliktet til å oppgi.**

de belastingdienst
 bepalingen
 van de belastingplichtigen
 inkomsten/vermogen

- c. **„Velkommen til meg! Værågod, komm inn! Ta plass! Vi skal straks spise.**

ANTWOORDEN

1. Intermediate Norwegian

1. slapp	2. gap	3. pust	4. hoftene	5. høyre
6. vondt	7. ni	8. nitten	9. slett	10. takk

2. Grammaire norvégienne

Oefening bezittelijke voornaamwoorden

1. Deres 2. Hans 3. sitt 4. sine 5. deres 6. sin 7. hans 8. sin 9. hennes

Oefening voorzetsels

1. om 2. til 3. på 4. over 5. på 6. av 7. til 8. til 9. over 10. i 11. til 12. i 13. i 14. for.

Thème

God dag, fru Hansen.

God dag.

Hvordan går det med sønnen din¹ Reidar?

Utmerket, takk.

Hvilket yrke har han valgt?

Han vil bli ingeniør. Han har flyttet til Trondheim for å studere på Høyskolen². I går fikk jeg et brev fra ham, der han skrev at han allerede hadde påbegynt studiene sine; og at det var vanskelig, men meget interessant.

Har han hunnet et rom/et sted å bo³?

Ja, han har vært heldig. Han har funnet en fin hybel⁴ midt i byen.

Det har vært svært/veldig/skikkelig kaldt i Norge i vinter. Vi har frosset mye. Heldigvis er husene godt oppvarmet. Det er som regel kaldere på Østlandet enn på Vestlandet.

¹ De beleefdheidsvorm "Deres" ("Deres sønn") wordt nog maar heel weinig gebruikt.

² De Ecole Polytechnique heet nu "Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim".

³ "et værelse" klinkt nogal ouderwets.

⁴ "en hybel" = "et rom i en større bolig som leies ut" ("een studentenkot")

3. Linguaphone

a. Invuloefening

L: God dag. Hvordan har De det?

E: Takk, bra.

L: Vær så snill å svare på mine spørsmål. Hvem er læreren, De eller jeg?

E: De er læreren.

L: Er jeg norsk?

E: Ja, De er norsk.

L: Er de også norsk?

E: Nei, jeg er ikke norsk.

L: Snakker De norsk?

E: Ja, lite grann.

L: Hva er dette?

E: Det er en bok.

L: Hvor er den?

E: Den ligger på bordet.

L: Og hvor er bordet?

E: Det står i dagligstuen.

L: Hva har De i hånden?

E: Det er en bok.

L: Hva gjør De?

E: Jeg ser i en bok.

L: Hva lytter de til?

E: Jeg lytter til Deres stemme.

L: Hva lærer de nå?

E: Jeg lærer norsk.

L: Forstår De meg når jeg snakker langsomt?

E: Ja, jeg forstår Dem meget godt.

L: Og nær jeg snakker fort?

E: Da forstår jeg Dem ikke.

b. Werkwoordsvormen:

I formiddag var jeg inne i et av de store magasinene. Det var virkelig morsomt å gå fra den ene avdelingen til den andre. Overalt var betjeningen vennlig og elskverdig, og jeg kunne ikke annet enn beundre den tålmodighet som de viste¹ kundene.

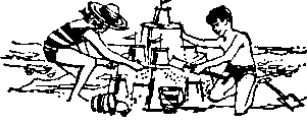
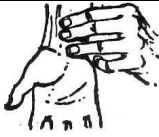

Da jeg gikk gjennom møbelavdelingen traff jeg plutselig en gammel venninne, som jeg ikke hadde sett på mange år. Hun bor utenlands og var nettopp hjemme på et kort besøk. Vi gikk inn i restauranten og drakk en kopp kaffe sammen. Hun fortalte meg at hun var gift², og at hun hadde den eldste gutten sin med seg, for han skulle gå på skole her.

Vi satt og pratet til klokken var nesten tolv. Jeg kan ikke si hvor glade vi var over å treffe hverandre igjen. Vi pleide alltid å være mye sammen før hun dro til utlandet, og vi hadde ikke sett hverandre på mange år.

¹ Let op het verschil tussen "viste" (OVT van "à vise" – "tonen") en "visste" (OVT van "à vite" – "weten")

² getrouwd

c. Uitdrukkingen

		
Gratulerer med dagen!	Han kontrollerer dekkene.	De leker i sanden.
		
Legen tar pulsen.	Noen reisende går av.	Jeg ringer til ham.
		
Hva synes De om dette stoffet?	Passasjerene vinker.	Her er regningen.

4. Noors/Nederlands – Nederlands/Noors woordenboek

Oefening a

rabalder n geraas n, gestommel n	ramme f lijst; (fig) kader
rabarbra m rabarber	ramn ⁴ m raaf
rabatt m korting, rabat n, reductie	ramp m grauw n
rabinner m rabbijn	rampe f oprit; glooiende gang
rable krabbelen	rampelys n voetlicht n
racket m racket n	ran n rofoverval
rad f rij, file	rand f (pl render) rand, richel, zoom
radere stuffen, raderen, etsen	randbemerking kanttekening
radering m ets	rane aanranden, (be)roven
radialdekk n radialband ¹	rang m rang
radiator m radiator	rangel m fuif ⁵
radikal radicaal	rangere rangeren
radio m radio	rangle m rammelaar ⁶ ; (verb) fuiven, boemelen, brassen
radioapparat n radiotoestel	rank rank ⁷
radius n (pl radier) straal	rank m rank
raffineri n ² raffinaderij	ransake visiteren ⁸
rage hoog oprijzen ³	ransel m ransel
ragg n ruig haar	ranunkel m ranonkel ⁹
raggsokk m dikke oversok	rape oprispen, boeren
rak (kaars)recht, rechtop(staand)	rapp n slag, houw ¹⁰
rake aangaan, schelen; harken; (i ilden) poken, porren	rapp rap, vlug
rakett m raket, vuurpijl	rappe gappen
rakke til bezoedelen	rappe seg opschieten
rakke ned på afkammen, afbreken, smalen op	rapphøne f patrijs ¹¹
rakker m rakker	rapport m rapport n, verslag n
	rar raar, wonderlijk, mal, gek

Opmerkingen

¹ nu schrijft men in het Nederlands "radiaalband".

² zelfstandige naamwoorden op -eri zijn gewoonlijk onzijdig in het Noors.

³ hier zou bijvoorbeeld zowel in het Noors als in het Nederlands een voorzetsel handig geweest zijn: "rage over"" = "oprijzen boven"

⁴ "ravn" bestaat ook en is de conservatievere bokmålform.

⁵ Lulofs geeft hier "boemel, braspartij"; "fuif" is eerder "fest".

⁶ in de betekenis "kinderspeelgoed"; een mannetjeskonijn is "en hannkanin"

⁷ dit is het adjectief

⁸ "visiteren" is nogal beperkend: het betekent in het Nederlands vooral "doorzoeken door de douane"; gewoon "doorzoeken" is beter hier.

⁹ boterbloem

¹⁰ Lulofs geeft "tik"

¹¹ dit is een zelfstandig naamwoord dat vaak -a in de bepaalde vorm krijgt

Oefening b

nakijken	se etter, se over
nakomeling	etterkommer m
nakomelingschap	avkom n
nakomen	etterkomme (belofte, verplichting) oppfyller, innfri,
nakomertje n	attpåsleng m

nalaten	la være; (bij dood) etterlate seg; (verzuimen) unnlate
nalatenschap	etterlatenskap; dødsbo n
nalatig	skjøtesløs ¹
naleven	etterleve, etterkomme
nalopen ²	gå etter; følge (dilte) etter, klenge seg på; (klok) gå for
namaak	sakte
namaken	etterligning m; uekte ³
namelijk	kopiere, gjøre etter, forfalske
namens	nemlig
namiddag	på vegne av
napraten	ettermiddag m
nar	snakke etter munnen; herme
narcis	narr m
narcese	påskelilje, pinselinje f
narekenen	narkose m
narigheid	regne etter, kontrollregne pl ⁴
nasleep	elendighet m
namaak	følge pl ⁵
nasnuffelen ⁶	ettersmak m
naspeuren (-sporen) ⁷	snuse etter
nat	etterspore, etterforske
	våt; (subst) n væte f

¹ dit is merkwaardig; de normale vorm is "skjødesløs"

² "achterlopen" kan voor een klok natuurlijk ook – maar niet in deze alfabetische context.

³ bedoeld wordt: als voorvoegsel: "namaakgoederen" e.d.

⁴ wat "pl" (= meervoud) hier doet is onduidelijk

⁵ "nasleep" kan door "følger" vertaald worden dus; "etterspill n" lijkt echter een betere vertaling: "ubehagelig hendendelse som kommer etterpå"

⁶ betekent "nauwkeurig"; "snuse etter" betekent zoiets als "snuffelen [zoeken] naar": "Han snuste etter info"; "iets nauwkeurig onderzoeken" is "å granske (grundig)"

⁷ synoniemen

5. Noors op reis

Oefening a

ham met eieren	1	2	bacon og egg
spek met eieren	2	5	et hårdkokt egg
spiegeleieren	3	1	skinke og egg
rauwe eieren	4	6	et bløkokt egg
een hardgekookt ei	5	4	rå egg
een zachtgekookt ei	6	3	speilegg

Oefening b:

adgang forbudt	1
avgang	2
ikke røkere	3
ingen gjennomgang	4
ledig	5
luke	6
lukket	7
opptatt	8
se opp for	9
skyv	10

4	geen doorgang
	toilet
6	loket ¹
	herhaling
9	kijk uit voor
	leeg
3	niet-rokers
1	toegang verboden
7	dicht
	sluiten
	automaat
10	duw ²
	opgenomen ³
	niet toegelaten
2	vertrek ⁴
	uitgang
5	vrij ⁵
	rokersruimte
8	bezet

Opmerkingen:

⁴ van een trein e.d.

⁵ het Noorse woord voor "leeg" is "tom".

¹ "sluiten" is "å lukke"; "sluit" (imperatief) is "lukk"

² op een deur bijvoorbeeld

³ opgenomen (in een ziekenhuis) is "innlagt (på sykehus)"

Oefening c:

een pannenkoek

ik heb een dokter nodig

ik heb keelpijn

saar is de dichtstbijzijnde apotheek?

ik voel me niet goed.

de wond

wanneer heeft hij spreekuur?

het geneesmiddel

en omelett

jeg trenger en lege

jeg har vondt i halsen

hvor er nærleste apotek?

jeg føler meg ikke bra¹

såret.

når har han kontortid?

medisinen

Opmerking

¹ "godt" wordt in deze uitdrukking niet gebruikt.

6. Noors leren

[a]

1. Gutten er flink og jenta/piken er ikke flink. 2. Er barnet flinkt? 3. Jeg har en dyr bok og et billig bilde. 4. Har dere et dårlig egg? 5. Datteren har en blå hatt og et blått øye. 6. Her er en klok kvinne. 7. Barnet er ikke klokt. 8. Vi har en ny bok. 9. En tykk ku og en mager/tynn ku. 10. Et tykt brev og et tynt brev. 11. Han har et stort, tykt hode.

[b]

1. Enhver har sitt kors. (*eventueel: (et)hvert menneske*) 2. Hver dag går jeg i kirken. 3. Jeg så mangt et barn der. 4. Ingen hadde blitt hjemme. 5. En/Man må tie stille i kirken. 6. Alle vet det. 7. Jeg har ingen blyant. 8. De har ingenting. 9. Vi har alt. 10. Hils alle. 11. Jeg så dem alle. 12. Du får alt. 13. Alle vet (om) det. 14. Har noen sett det? 15. Ingen har sett det, men alle har hørt det. 16. Den jenta har ikke noe forkle og den gutten har ikke noen lue 17. Og vi har ingen strømper.

[c]

1. De hond werd door een adder gebeten. 2. Het hout werd naar de stad vervoerd. 3. In Afrika zijn er veel leeuwen. 4. Hun gebrul klinkt als gedonder. 5. In de noordelijkste landen wordt de aarde door sneeuw bedekt. 6. Daar worden geen paarden gebruikt maar wordt de slede door de hond getrokken. 7. Zes of acht honden worden voor een slede gespannen. 8. Er worden veel verhalen over de vos verteld. 9. Het licht wordt om vijf uur aangestoken. 10. Deze boeken mogen meegenomen worden. 11. Ik doe mijn uiterste best maar het lukt me niet. 12. Er zijn veel mensen die met Pasen de bergen intrekken. 13. Onze kinderen gaan met de kinderen van de leraar om. 14. De deur werd niet geopend. 16. Het zag er uit alsof hij vermoord werd.

[d]

1. Per sitter under bordet. 2. Den syke mannen skriver med blyant. 3. Den stygge katten sitter på stolen. 4. Den lille gutten spør etter vann. 5. Den rike damen var vennlig mot det syke barnet. 6. Hun stod ved sengen/senga og ble lenge hos henne. 7. Far og mor går i kirken. 8. Onkel og tante går på kino. 9. Jenta skal i byen. 10. Denne boken/boka er til deg. 11. Det (*of "den" als de zijn bij de vorige hoort*) ligger foran deg, på bordet. 12. Dette brevet er til henne, og det er til meg. 13. Kom fort, for ellers kommer noen før deg. 14. Den snille damen sitter overfor meg. 15. Hvem sitter bak meg? 16. Broren min sitter foran oss. 17. Vi bor i et stort hus, overfor kirken. 18. Bestemor bor ovenfor oss. 19. De holder på å skrive. (*of: De sitter og skriver*) 20. Pennen holder på å falle. 21. Hva henger på veggen der? 22. Sjærer du deg på glassbittene? 23. En gang i/om uken/uka går de på ball. 24. Hva vet du om det? 25. Dere drikker av en ny kopp.

[e]

entall		flertall	
ubstemt	bestemt	ubestemt	bestemt
et bord	mannen	hester	vognene
ei ku	brevet	5 egg	kvinnene
et fly	høna	6 fly	barna
	nennesket	4 hoder	eggene
	døra		

[f]

(1x doorstreept = zwak; 2x doorstreept = sterk)

1. Jeg ~~vil~~ gå til kirken. å ville/vil/ville/villet – å gå/går/gikk/gått

2. ~~Skal~~ du spise nå? å skulle/skal/skulle/skullet – å spise/spiser/spiste/spist
3. Nei, jeg vil ikke spise.
4. Han ~~kunne~~ ikke ~~vente~~ lenger, han ~~måtte~~ gå ut. å kunne/kan/kunne/kunnet – å vente/venter/ventet/ventet – å måtte/må/måtte/måttet
5. Marte ~~sang~~ pent. ~~Hørte~~ du det? å synge/synger/sang/sunget – å høre/hører/hørte/hørt
6. ~~Blir~~ han her? å bli/blir/ble/blitt
7. Jeg ~~vet~~ det ikke. å vite/vet/visste/visst
8. Jeg ~~prøvde~~ det, men jeg kunne ikke ~~tie~~. å prøve/prøver/prøvde/prøvd – å tie/tier/tidde-tiet/tidd-tiet
9. Han ~~viste~~ meg såret sitt. å vise/viser/viste/vist
10. Visste du ikke det?
11. ~~Har~~ du ~~trodd~~ det? å ha/har/hadde/hadd
12. Jeg ~~kjøpte~~ en hest til den lille gutten. å kjøpe/kjøper/kjøpte/kjøpt
13. ~~Kastet~~ han hesten bort? å kaste/kaster/kastet/kastet
14. Jeg ~~savnet~~ vennen min. å savne/savner/savnet/savnet
15. Har du ~~mistet~~ lommestørkleet ditt? å miste/mister/mistet/mistet
16. Jeg ~~spør~~ deg ikke. å spørre/spør/spurte/spurt
17. ~~Sa~~ du det? å si/sier/sa/sagt
18. Hun ~~tor~~ ikke ~~gjøre~~ det, men hun ~~burde~~ gjøre det. å tore-tørre/tør/torde/tort – å gjøre/gjør/gjorde/gjort – å burde/bør/burde/burdet
19. ~~Så~~ du det? å se/ser/så/sett

[g]

1. Gutten og jenta satt i stuen - De jongen en het meisje zaten in de kamer.
2. Jeg vil ha en katt eller en hund - Ik wil een kat of een hond hebben.
3. Marit er liten, men Gunnar er stor - Marit is klein, maar Gunnar is groot.
4. Han kommer, for han har lovt det - Hij komt, want hij heeft het beloofd. ¹
5. Per jublet da far kom inn - Per juichte toen vader binnenkwam.
6. Vi reiser bort når ferien begynner - We gaan op reis als de vakantie begint.
7. Kari kunne ikke komme for hun var ferdig - Kari kon niet komen voordat ze klaar was.
8. Arne leste, mens vi strikket - Arne las, terwijl wij breiden.
9. Hans kommer ikke fordi han er syk - Hans komt niet omdat hij ziek is. ¹
10. Jeg går på skolen for at jeg skal lære noe - Ik ga naar school opdat ik iets zal leren.
11. Snakk høyt, så jeg kan høre hva du sier - Spreek luid, zodat ik kan horen wat je zegt.
12. Jeg vil ikke at barna skal høre det - Ik wil niet dat de kinderen het zullen horen.
13. Jeg skal gå hvis du blir med - Ik zal gaan als (indien) jij meegaat.
14. Jeg vet ikke om han kommer - Ik weet niet of hij komt.
16. Jeg gjør som du gjør - Ik doe zoals jij doet.
17. Du sover som om du aldri ville våkne - Je slaapt alsof je nooit meer wakker zou worden.
18. Hesten løper ikke så hurtig som ønen flyr - Het paard draaft niet zo hard als de arend vliegt.
19. Gud styrer alt bedre enn vi forstår - God (regeert) bestuurt alles beter dan wij begrijpen.
20. Jeg når ikke toget, med mindre det er forsinket - Ik haal de trein niet, tenzij hij te laat is.

Opmerking

¹ "for" is een nevenschikkend voegwoord, "fordi" een onderschikkend, maar hier maakt dat weinig uit.

[h]

1. Et ferskt brød. 2. Et falskt menneske 3. Et sky barn 4. En rå vind 5. Et ungt tre. 6. Han skriker stygt 7. Hvem er der? Det er meg. 8. Norge er et vakkert land. 9. Det har høye fjell.
10. Barna leker i gaten/gata. 11. Jeg kan ikke unnvære brillene mine. 12. Hvem sin blyant er det? (ouderwets: hvis blyant) 13. Stokken din er (like)så stor som min. 14. Jeg nøyer meg med et eple.

15. Boka/Boken min er tykkere enn din. 16.Navnet på byen 17. Hvem av jentene er hjemme?
18. Vi omgås ikke disse menneskene.

[i]

1. heller. 2. helst 3. heller 4. snart ... snart 5. snarere 6.verken ... eller 7. kledde seg 8. kledde av seg 9. tok på seg 10. kledde på seg 11. kledde seg ut 12. skiftet klær

[j]

Een "dompap" is geen roodborstje maar een goudvink – toegegeven: ze hebben beide een rode borst. Roodborstje is "rødstrupe" (cf. de thriller van Jon Nesbø).

"Hauk" wordt veel meer gebruikt dan "høk".

[k]

een vuist	1
een pols	2
een middelvinger	3
een oor	4
een verhemelte	5
een ooglid	6
een heup	7
een nek	8
een dij	9
een kuit	10
een duim	11

4	et øre
7	en hofte
9	et lår
1	en neve
11	en tommelfinger
10	en legg
2	et hånndledd
6	et øyelokk
3	en langfinger
8	en nakke
5	en gane

7. 30 Stunden Norwegisch für Anfänger

Oefening 1

Rudolf og Arne har bedre billetter enn mange andre. Arne er eldre enn Rudolf; Rudolf er yngre enn Arne, og Randi er den yngste . Arne er også større enn Rudolf og Randi, hun er den minste. Arne og Rudolf var flere timer i teatret. Rudolf var etter stykket lykkeligere. Dette stykket er mer berømt [berømt] enn de fleste andre.

Oefening 2

Med hvilket tog kan jeg reise til Bergen?
Hvilke plasser er opptatt i denne kupéen?
Hvilken billett tilhører meg?
Hva skal jeg gjøre der?
Hvem spurte deg om toget til Bergen?
Hvor ofte stanser toget?
Hvorfor spør du så meget?

Oefening 3

Arnes foreldre bor i et nytt hus litt utenfor byen. Familien hadde før en leilighet midt inne i byen. Men da barna [barn] vokste opp, besluttet grosserer Jensen å bygge sitt eget hus i vestkanten av byen. "Barna bør ha god luft," mente fru Jensen. Huset kostet mange penger; men så ble det så stort at familien Jensen kan leie bort den øvre etasje, så blir det litt inntekt på den måten også. Omkring huset ligger en liten hage med gressplen hvor man kan sette noen stoler om sommeren. Om vinteren må en jo allikevel for det meste være inne. I hagen står også noen frukttrær, som

blir iaktatt av hele familien fra de blomstrer, og helt til det henger svære og modne frukter på dem.

Rommene i huset er store og rommelige. I den største stua står en peis hvor familien gjerne sitter om vinteren. Det er meget koselig å sitte der. I stua henger også noen kostbare malerier.

Grosserer Jensen setter stor pris på dem. Kjøkkenet er elektrisk innrettet. Norge har mange fosser, og strømmen kan derfor lages billig av vannkraften. Arne har sitt eget rom med et lite skrivebord, et bokskap og en seng.

Oefening 4

Kjære Randi!

Mange takk for ditt¹ kjære brev, som jeg allerede fikk for fjorten dager siden². Jeg håper du unnskylder at jeg ikke svarte³ før; men jeg hadde en tid nokså mye å gjøre. Mor har vært litt sykelig, og så var det nødvendig at jeg sørget litt mer for huset enn ellers.

I går leste jeg i avisen at det ble arrangert en stor moteoppvisning i Oslo. Da jeg antar at du var tilstede der, ber jeg deg gi⁴ meg en liten beretning om det du så der⁵. Jeg holder nemlig på å kjøpe meg et stoff til en sommerkjole og mangler noen tips⁶. Da jeg kjenner din gode smak ber jeg deg skrive til meg snart.

Mange hilsener⁷

Liv

Opmerkingen

¹ "brev" is onzijdig

² "her" drukt altijd plaats uit

³ dit is een bijzin; dus komt "ikke" voor het vervoegd werkwoord

⁴ in 30 Stunden Norwegisch für Anfänger staat "å gi", maar "å be" wordt door een infinitief zonder "å" gevolgd (of door "om å")

⁵ "dit" geeft een beweging aan

⁶ "tips" is onzijdig

⁷ in 30 Stunden Norwegisch für Anfänger wordt "hilsner" gebruikt, maar de woordenboeken zeggen "hilsener"

Ofening 5

a. "voor" – voorzetsel van het meewerkend (eig. belanghebbend) voorwerp.

b. "te" -- bijwoord

c. "om te" – gecombineerd met "å" om een doel uit te drukken.

d. "wat" – als inleider van een uitroepende zin.

e. "om" – vast voorzetsel na "redd"

f. "omdat" – vormt samen met "at" een voegwoord ("forat" werd vroeger als één woord geschreven)

g. "want" – nevenschikkend voegwoord.

Oefening 6

a. Jeg bryr meg ikke om det.

b. Han kommer om en uke.

c. Han jobber om natten.

d. Hun leste en bok om hunder.

e. Vi har snakket om det.

f. Han vet mye om deg. (beter dan "meget" wat in het boek staat)

g. Hva synes du om ham? (beter dan "mener du" dat in het boek gebruikt wordt)

h. Det skader ikke om vi tenker på det.

i. De ville (ha) vært bedre om jeg hadde sagt "nei".

j. Hij vroeg of ik wou komen.

k. Jeg vet ikke om jeg kan greie det.

l. Vi fikk en anelse om at det ikke var le(i)k.

Oefening 7

Een buitenlandse lening.

Oefening 8

a. "blant"

b. "skatteyternes"

c. "Kom inn": een dubbele –m aan het einde van een woord kan in het Noors niet

Inhoud

Inleiding	2
Intermediate Norwegian	3
Grammaire norvégienne	7
Linguaphone	11
Noors/Nederlands & Nederlands/ Noors	17
Noors op reis	20
Noors leren	22
30 Stunden Norwegisch für Anfänger	34
Oplossingen	39
Inhoud	51